

Dissertationes Ad Jus Publicum Romano-Ecclesiasticum

Bessel, Johann Franz

Coloniæ, 1715

VD18 14847493

§. III. De Jure Episcoporum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61383](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-61383)

is enim perdit usum pallii. *cap. 9.*
de renuntiat. Ergo etiam Archi-
episcopus translatus ad aliam Ec-
clesiam Metropolitanam, non pot-
est priori pallio uti, extra provin-
ciam illam. Quare prius pallium
non remanet quidem in Ecclesia à
qua Archi-episcopus est translatus,
cum non transeat in successorem,
sed personæ sit concessum & illam
non egrediatur. *cit. cap. 2. d. t.*
& translatus debet illud secum

sumere, licet illo non debeat am-
plius uti, sed novo concessu pro-
alia Ecclesia, ad quam est transla-
tus; atque talis Archi-episcopus
cum utroque pallio sepeliri debet,
ita ut posterius acceptum priori
supponatur, vel quod magis con-
gruum videtur, mortuus Archi-
episcopus pallio posterius accepto
induatur, alterum vero corpori &
capiti ejus subjiciatur, *Abbas in it.*
cap. 2. n. 7.

§. III.

DE JURE EPISCOPORUM.

SUMMARIA.

1. *Episcopi quinam dicantur?*
2. *A quo Episcopi immediate acce-
perint suam Jurisdictionem?*
3. *Fo-
nuntur objectiones.*
4. *An sub nomi-
ne Episcoporum veniant Episcopi titula-
res?*
5. *Chor-Episcopi quinam di-
cantur?*
6. *Lex Jurisdictionis &
Diæcesana quanam dicantur?*
7. *Episcopus est ordinarius Index totius
Diæceseos?*
8. *Concurrit in Juris-
dictione cum Prelatis inferioribus se-
cularibus?*
9. *An Prelati seculares
vel Capitulum possit jurisdictionem
Ecclesiasticam fori externi privative
acquirere per Prescriptionem?*
10. *O-
mnia crimina Clericorum non ex-
emptorum sunt privative ab Episcopo
cognoscenda.*
11. *Possunt in suis Diæ-
cesibus liberè punire crimina merè*

- Ecclesiastica vel mixta.*
12. *An va-
leat prescriptio contra Episcopum, quæ
adimatur Episcopo facultas puniendi
& corrigendi, casu quo Prelati in-
feriores essent negligentes?*
13. *An
Capitulum Cathedrale possit supplere
negligentiam Episcopi?*
14. *Quando
Prelatus exemptus est negligens, ad
quem devolvatur jus corrigendi &
puniendi?*
15. *Episcopus vel Prela-
tus habens Jurisdictionem quasi Epi-
scopalem, an per ministros suos possit
capere reos sive Clericos sive Laicos?*
16. *Annotatur Corollarium, quoad
violationem juris territorialis.*
17. *Re-
gulares non exempti potius tenentur
parere suo Prelato quam Episcopo,
Et quo sensu id verum sit?*
18. *Ins-
titutio in beneficiis Ecclesiasticis quid
sit?*

Oo

su? 19. Cuinam competit jus in-
 situendi & destituendi. 20. Si Pa-
 tronus Laicus indignum presentet ad
 vacans beneficium, quid juris com-
 petat Episcopo? 21. Item quid juris
 circa Patronum Ecclesiasticum? 22.
 An Episcopus habeat jus inferendi
 censuras? 23. An & quando Episcopi
 possint absolvere a censuris Ecclesiasti-
 cis? 24. An Episcopus possit dispen-
 sare in pénis lata sententia, seu ab
 ipso jure inficta? 25. Episcopi Ger-
 maniae possunt absolvere a casibus
 papalibus sive Pape reservatis. 26. An
 & quando Episcopus possit absolvere
 ab excommunicatione lata per Pra-
 totos ordinum non exemptorum. 27. An
 mortuo delegato Pape, Episcopus possit
 absolvere ab excommunicatione lata
 per delegatum Pape? 28. Et quid obser-
 vandum sit Episcopo, quoad alias actus
 judiciales a delegato Pape inchoatos?
 29. Num potestas absolvendi a censuris
 ab Episcopo alteri committi possit? 30.
 An Episcopi possint dispensare in sacris
 canonibus? 31. Solvuntur objectiones.
 32. Recensentur casus in quibus possit
 Episcopus dispensare in jure communi.
 33. An & quando ad Episcopum perti-
 neat jus conferendi sacramenta & alia
 sacra? 34. An & quando Episcopus
 possit concedere indulgentias? 35. E-
 piscopo competit jus visitandi diœc-
 sis. 36. Quinam adhibendi sint ad
 visitationes peragendas? 38. In qui-
 bus casibus Episcopus loci jurisdic-
 tionem habeat in regulares exemptos?
 39. Moniales etiam exempta quoad

clausuram subjacent Episcopo. 40.
 Moniales que clausuram non sunt
 professe, ad eam amplectendam com-
 pelli nequeunt, nisi ob delicta eorum.
 41. Confessarii & administratores ba-
 norum Monialium etiam exempliarum,
 qualiter subjiciantur Episcopo? 42.
 In quo loco Episcopus possit suam
 jurisdictionem exercere? 43. An pos-
 sit eam exercere in loco exempto intra
 Diœcisin suo? 44. In quibus casi-
 bus jurisdictione Episcopi in Protestan-
 tes sit suspensa? 45. Si Episcopus
 per 60. aut 70. annos non sit usus sua
 jurisdictione in Acatholicos, an pos-
 sint Acatholici beneficiorum prescriptio-
 nis obtendere? 46. Quid intelliga-
 tur per publicum vel privatum sa-
 crorum exercitium? 47. Quanam
 spectent ad legem diœcesanam? 48.
 Quid prestandum sit Episcopo tem-
 pore visitationis? 49. Quid sit, &
 quo & quando peti possit subsidium
 charitativum? 50. Quando Episco-
 pus incipiat posse exercere suam ju-
 risdictionem? 51. Intra quod tem-
 pus Episcopus debeat consecrari? 52.
 Quot sint modi dignitates ecclesiasti-
 cas obtinendi? 53. Ius nominandi
 an olim habuerint Imperatores, &
 quo tempore hoc ab eis sit ablatum?
 54. Annatae ab Episcopo neoelecto
 solvendae, unde dicantur & quotuplices
 sint; 55. a quibus annatae solvi de-
 beant? 56. Quis fuerit author an-
 natarum? 57. An licite potuerint
 introdusi.

Jura

Jura Episcoporum sunt duplia, vel enim pertinent ad legem jurisdictionis, vel ad legem diœcesanam. Quænam verò dicatur lex diœcesana vel jurisdictionis, ac quænam ad ea sint referenda, mox infra dicetur.

1. Quæres 1. Episcopi quinam dicantur & sint, sive quis veniat sub nomine episcopi?

Resp. Antiquissimum esse episcopi nomen, & non solum in veteri Testamento, juxta illud *Psal. 108. Episcopatum ejus accipiet alter, sed etiam apud Jurisconsultos Ethnicos usitatum. l. 18. §. 7. ff. de muneribus & honoribus.* Hodie tamen nomen hoc in sola Religione Christiana reperitur, ac officium denotat. Veteri nihilominus sensu servato adhuc significat præcedentiam & præfecturam, qua episcopus clero ac populo præst; Unde episcopi alio nomine etiam speculatores in *can. 1. dist. 21. & superintendentes in can. 1. c. qui Episcopatum. 11. caus. 8. quest. 1.* appellantur; & apud Augustanæ Confessioni addictos retentum est; *Epi enim græcè super, & scopus idem quod intentio significat.*

Episcopos in Hierarchia ecclesiastica esse majores tum ordine tum jurisdictione presbyteris, colligitur ex Evangelio, ubi legitur: Christum alios Apostolos alios discipulos elegisse. *Luc. 6. & 10.* adeoque in locum Apostolorum Episcopi, & in locum discipulorum presbyteri alii que ecclesiæ ministri successerunt. *can. 2. dist. 21, can. 6. dist. 68.* Licet

interim in primitiva ecclesia, ubi fides christiana neccum in multas orbis partes diffusa, episcopalis dignitas non ita enituerit, & episcopi tunc presbyterorum officio functi, presbyteris è contra potestas episcopalis communicata, & propterea frequenter presbyteri episcorum nomine insigniti fuerint. Hinc

Quæres 2. An Episcopi potestatem jurisdictionis immediate à Christo, an verò ab Ecclesia ejusque capite Romane Pontifice acceperint?

Prima sententia tenet, quod immediate acceperint à Christo, quam sententiam sequuntur Petrus Sotus & plures alii Doctores apud Azor. *p. 2. Institut. moral. lib. 3. cap. 30. quest. 13.* quorum fundamentum infra in objectionibus referam.

Altera & verior sententia docet, quam tenet Turrecremata in *can. 1. dist. 22. Azor. loc. cit. Molina Tr. 4. de Justit. Disp. 4. n. 1. & 2. Barbosa part. 1. de offic. & potest. Episc. tit. 1. cap. 1. n. 18. & seqq. Fagnanus in cap. 1. num. 30. & seqq. de offic. judic. ordin. quod licet ipsum episcopale munus seu officium, ejusque jurisdictione sit à Christo instituta in genere, adeoque non sit temporalis gubernandi potestas à Republica vel Magistratu humano & civili instituta, sed spiritualis & divina à Christo instituta in genere, si tamen consideretur episcopalis jurisdictione & ipsum officium episcopale, prout in particulari huic vel illi subjecto Confertur, respectu horum*

Oo 2

horum

horum vel illorum subditorum; hoc modo & respectu ejus jurisdictionis immediate derivetur & conferatur à Romano Pontifice, tanquam Vicario Christi, & summo universalis Ecclesiaz Pastore ac successore Petri, cui à Christo dictum est: *Pascet oves meas. Joan. 21.* à quo tota jurisdictionis tam in conscientia, quam in externo foro, in reliquas Ecclesiaz potestates, ut in patriarchas, episcopos, omnes prelatos religionum, & in quoscunque alios judices ecclesiasticos derivatur. Et

Prob. 1. ex plurimis antiquis canonibus, in quibus dicitur: quod ecclesia Romana sit prima, quæ ita reliquis vices suas credidit largiendas, ut in partem sint vocatae sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis. *can. 12. caus. 2. quest. 6.*
 2. Quod omnes Patriarchales, Metropolitanas, Episcopales Ecclesias instituit Romana Ecclesia, habetur *in can. 1. dist. 22.* 3. Quod Apostolica sedes est cardo & caput omnium Ecclesiarum à Domino constituta, à quo omnes Ecclesiaz reguntur, sicut cardine ostium regitur. *can. 2. dist. 1.* quarto nullum instituisse Ecclesias, nisi eos: quos Apostolus Petrus, aut ejus successores constituerunt sacerdotes; & ab Ecclesia Romana eos principium accepisse. *can. 11. dist. 11.* Quinto Ecclesiaz particulares comparantur ad Ecclesiam Romanam sicut radii ad solem, rami ad radicem, rizuli ad fontem. *can. 18. caus. 24.*

quest. 1. unde evidenter infertur, quod omnes Ecclesiaz particulares, ab Ecclesia Romana ejusque capite Romano Pontifice, proxime sumant initium, originem & omnem potestatem jurisdictionis.

Prob. 2. Ratione S. Thomæ 2. 2.
 quest. 39. art. 3. si potestas jurisdictionis episcopalis immediate esset data à Christo, non posset episcopis auferri ab ecclesia vel summo Pontifice, sicut potestas sacramentalis seu ordinis non potest auferri, quia confertur per consecrationem, per quam imprimitur animæ character indelebilis, ac proinde immediate confertur & accipitur à Christo. Atqui potestas jurisdictionis episcopis potest auferri ab ecclesia vel summo Pontifice, ut patet in episcopo excommunicato, suspensiō, degradato, deposito, hæretico vel schismatico. Ergo falsum est potestatem jurisdictionalem episcoporum immediate conferri vel accipi à Christo. Azor. *cit. cap. 30. quest. 13.*

Objicies 1. Illud *ad. 20. attendite vobis & universo gregi, in quo Spiritus S. vobis posuit episcopos regere ecclesiam Dei.* Ergo.

Resp. Episcopos esse a Spiritu S. constitutos in particularibus ecclesiis immediate. N. mediate: mediante jurisdictione, quæ proxime tribuitur ab ecclesia vel Papa. C. sicut etiam illi episcopi de quibus loquitur Paulus, erant a Spiritu S. positi, non quidem proxime, sed per ipsos Apostolos, qui illis jurisdictione.

ditionem dederant. Sic quod ecclesia facit vel præcipit, dicitur Spiritus S. facere, non proxime sed mediante ecclesia, quomodo etiam idem S. Paulus *ad Ephes. 4.* dicit: Deum posuisse quosdam Apostolos, alios Doctores, alios Pastores, usque ad consummationem saeculi, & tamen non omnes Doctores aut Pastores ponit Deus immediate per se ipsum, sed per Vicarium suum, scilicet Papam. *Azor. loc. cit.*

Objicies 2. Episcopi successerunt in locum Apostolorum *can. 2. diff. 21.* & tradit concilium Tridentinum *sess. 23. cap. 4.* Subfumo: atque Apostoli immediate a Christo acceperunt potestatem jurisdictionis. Ergo etiam censeri debet Apostolorum successoribus ab eodem immediate esse concessam jurisdictionem.

Resp. 1. N. Subf. plures equidem dicunt Apostolos non immediate accepisse jurisdictionem a Christo, sed a Petro *can. 7. diff. 19.*

Resp. 2 N. conseq. ex eo enim quod Christus in prima ecclesia fundatione immediate dederit potestatem jurisdictionis, non bene infertur: ergo etiam postea in propagatione ecclesia immediate eandem potestatem dat aliis episcopis, qui non sunt Apostoli, & non mediante Vicario suo generali; sicut non sequitur: in prima creatione mundi cœli & elementa ac partes principales mundi immediate a Deo facta fuerunt, ergo etiam in

propagatione mundi omnia immediate fiunt a Deo, non mediatis causis secundis. Turrecremata. *loc. cit. disp. 22. n. 3.*

Instas. Pontifex habet suam potestatem immediate a Christo, ex *dd. supra.* Ergo etiam episcopi; vel detur disparitas.

Resp. C. Antec. N. conseq. dis. paritas hæc est, quia Petrus constitutus fuit a Christo Vicarius, ipse que dedit Christus, ut, capiti potestatem per totum orbem instituendi & creandi episcopos omnium ecclesiarum, quæ cum data sit ratione officii vicarius, velut ordinaria & perpetuo duratura, etiam ad successores Petri transfit. At vero cæteri Apostoli acceperunt quidem a Christo immediate etiam potestatem fundandi ecclesias, & constituendi episcopos per totum orbem, sed tanquam personale privilegium ea potestas data fuit Apostolis, ideoque ipsis decedentibus exspiravit, nec ad successores episcopos transiit, quia ipsi non successerunt apostolis in dignitate apostolatus, cui illa potestas annexa fuit, sed solum in officio episcopatus; & quamvis etiam primi episcopi, qui Apostolis successerunt, & a quibus in certis ecclesiis sunt constituti, ab iisdem acceperint jurisdictionem ordinariam, tamen post mortem eorum Petro vel ejus successoribus subjectam. *Barbosa loc. cit. n. 31. & seqq.*

Corollarium. Sub nomine episcoporum hic improprie & valde

Oo 3 late

late comprehenduntur ac nuncupantur episcopi titulares, nominales, quorum tituli & dioceses sunt in partibus infidelium, nec jurisdictionem nec subditos habent, nisi in actu primo, ac potentia, tunc saltem in actu secundum exitura, quando erit *unus pastor & unum ovile*. Hi inquam episcopi nominales quoad characterem sacramentalem & potestatem ordinis sunt reliquis episcopis aequales, quae ratio est, quod aliqualem adhuc obtineant prærogativam & præminentiam episcopis competere solitam; quoad potestatem jurisdictionis autem, sicut dixi, nullam habent, sed in Germania agunt reliquorum Germanorum episcoporum in pontificalibus Vicarios, communiter dictos suffraganeos (Weyh. & Bischoffe) quorum munus est, ut episcopis aegrotantibus, absentibus aut alias legitime impeditis, eorum vires suppleant, sacros ordines conferant, ecclesias dedicent, altaria consecrent &c. De his in præsenti nulla est quæstio, sed de iis duntaxat, qui actualem exercent jurisdictionem ecclesiasticam, & in actu secundo Diocesin ac subditos habent.

Corollarium 2. Sub nomine episcoporum multo minus veniunt ac comprehenduntur Chor-episcopi: hi equidem nec quoad potestatem jurisdictionis vere episcopi sunt, nec quoad potestatem ordinis; equidem cum consecrati non sunt,

characterem episcopalem non habent; non quoad potestatem jurisdictionis: cum nec diocesin nec subditos habeant. Olim vero Chor-episcopi erant Presbyteri, ut in villis aut pagis curam animarum gererent loco episcopi, licet non possent absque episcopi licentia vel consensu ea quæ sunt ordinis exercere. Ut in concilio Neocæsariensi cap. 3. in Antiocheno cap. 20. & Hispalensi cap. 20. quod etiam pluribus probant & decernunt Damasc. Epist. 1. Leo Epist. 36. Joannes III. Epist. 1. & concilium Antiochenum cap. 4. Statuit, ne ii qui in vicis Chor-episcopi appellantur, presbyterum & diaconum audeant ordinare præter civitatis episcopum, sed contenti sint propria sollicitudine & gubernatione, quam suscepérunt. quorum tamen ordo postea fuit ab ecclesia penitus reprobatus. Ut in can. Chor-episcopi Dist. 68. quid de Chor-episcopis senserit Joannes III. constat ex ejus epistola ad episcopos Germaniæ & Galliæ, quæ habetur tom. 2. Concil. part. 3. p. 105. Col. 2. ibi: ideoque illos quos Chor-episcopos vocatis &c. Episcopos non esse, nec aliquid de Pontificali privilegio agere debere, perspicuum est. Hodie tamen in Germania ubi inveniuntur Chor-episcopi, hi non sunt tales, quales olim, sed mera gerunt nomina, ad significandam aliquam præminentiam præ reliquis Canonicis ecclesiæ ejusdem, in qua sunt, de dignitate autem vel potestate episcopali nihil participant, adeoque

que nec sub reprobatis in d. can. 6 Chor-epistoli continentur.

Quæres 3. Quæram dicatur Lex diœcesana & Lex jurisdictionis?

Ad hanc questionem Glossa tradit regulam, quod ea, quæ consistunt in dando seu conferendo vel in actione, pertineant ad legem jurisdictionis, talia sunt causas audiare, delicta punire, instituere vel destituere, visitare, excommunicare, suspendere, interdicere, conferre sacramenta, & alia similia. At verò quæ consistunt in recipiendo, sive ut Hostiensis loquitur in passione, ea ad legem Diœcesanam spectant, cujusmodi sunt recipere Carhedralicium, quartam decimarum, & mortuariorum &c.

Verum hanc regulam improbat Pirrhing. sect. 3. §. 2. num. 44. de offic. judic. ordin. eo quod jure probari non possit, cum nullibi dicatur, quod ea, quæ consistunt in dando, sint de lege jurisdictionis, quæ verò in recipiendo, sint de lege diœcesana, quin potius id convinci possit falsitatis ex eo, quod procurationes constant in recipiendo, & tamen monasteria non sunt exempta à procurationibus debitibus ratione visitationis. cap. 14. de censur. & ad quartam mortuariorum obligantur etiam monasteria cap. 15. de testam. & tamen in recipiendo consistit, monasteria vero regulariter non obligantur, ad ea quæ ad legem diœcesanam pertinent, ob favorem

religionis can. inter cetera. 8. caus. 10. quest. 10. è contra verò synodi celebratio non consistit in recipiendo, in quo præsident episcopus & jurisdictionem exercet, & non venientes punit, & tamen secundum Glossam est de lege Diœcesana, Igitur

Melius sentit Gonzalez. ad cap. 18. num. 9. de offic. judic. ordin. qui dicit per legem ibidem intelligi rationem formalem, ita ut illa, quæ spectant ad episcopum ratione jurisdictionis episcopalibus, dicantur pertinere ad legem jurisdictionis, quæ verò spectant ad episcopum ratione diœcesis, censeantur ad legem diœcesanam pertinere. Imo addit Pirrhing. l.c. sect. 2. §. 2. num. 44. circa med. illa à quibus monasteria non reperiuntur exempta de jure, illa pertinere ad legem jurisdictionis, illa verò à quibus exempta de jure reperiuntur, ad legem diœcesanam referri. Hic tamen advertendum etiam est, legem diœcesanam & legem jurisdictionis si strictè sumantur, eas distingui quidem, si tamen late sumantur, lex diœcesana etiam sub se comprehendit legem jurisdictionis. Abbas in cap. 18. num. 2. Imola num 6. in fine de offic. judic. ordin.

Quæres 4. Quænam pertineant ad legem jurisdictionis, sive quænam facere possit vi jurisdictionis Episcopalis?

Resp. 1. Ad legem jurisdictionalem pertinet imprimis cognitio judicialis omnium causarum ad forum ecclesiasticum externum spectan.

spectantium, quas tanquam ordinarius judex totius diœcesis per se vel per alium audire potest & cognoscere. *cap. conquerente de offic. judic. ordin.*

7. Resp. 2. Episcopus spectato jure communi in jurisdictione cumulative concurrit cum Prælati inferioribus saecularibus, qui ecclesiasticam jurisdictionem fori externi ordinariam habent subordinatam Episcopo, cui sunt subjecti, veluti Decanus vel Capitulum Cathedrale, Præpositus seu Rector Ecclesiæ Collegiatæ; item Abbas non exemptus, ita ut inter eos locus sit præventioni, & in causis civilibus optio detur auctori, an reum statim convenire velit coram episcopo, an vero coram inferiore Prælato ecclesiastico. *argum. 4. ult. C. de Jurisdict. omn. judic.* Nam Episcopus est ordinarius judex omnium clericorum totius diœcesis. *cap. 7. de offic. judic. ordin. in 6. Abbas in cap. 3. d. t. n. 9.*

8. Dixi: *spectato jure communi.* Posunt equidem Prælati inferiores contra Episcopum in certâ parte diœceseos per privilegium vel legitimam præscriptionem acquirere jurisdictionem fori externi privative, seu excluso episcopo, ut aperte colligitur *ex cap. 13. juncta glossa V. Capitulum. de offic. judic. ordin. Abbas ibid. n. 1. & in cap. 11. n. 7. eod.* quo casu episcopis non poterit cognoscere causas, nec se immiscere, nisi ab inferiore Prælato ad ipsum appelletur. *Abbas loc. cit.* Sic de

facto in pluribus Ecclesiis cathedralibus Germaniaæ videmus obtinere, ut jurisdictione ecclesiastica fori externi in causis civilibus penes Decanum & Capitulum privative resideat, quod in specie obtinet in Ecclesia Cathedrali Heripolentis. Imo de consuetudine diœceseos Heripolensis omnes inferiores Prælati non exempti obtinent privative, id est excluso episcopo primam instantiam.

Resp. 3. Clerici sive saeculares, ¹⁰ sive regulares in causis criminalibus coram episcopo privative sive exclusis Prælati inferioribus sunt conveniendi, *can. 1. in fin. caus. 16. quest. 2. can. 38. caus. 11. quest. 1. Abbas loc. cit. Pirrhing. loc. cit. §. 3. n. 45.*

Resp. 4. Episcopi habent jurisdictionem ordinariam ac liberam potestatem in diœcesis suis adulteria & alia scelera secundum canones inquirendi & puniendi absque alicujus impedimentoo, & si opus fuerit: possunt etiam auxilium saecularis magistratus invocare; non ut unus magistratus alteri præjudicet, sed ut mutuo se adjuvantes, id quod Deo placitum est, exequantur. Prout statuitur *in cap. 1. c. 12. in princ. de offic. jud. ordin.*

Potest igitur episcopus in criminalibus procedere per viam inquisitionis, dummodo præcedat infamia, (si instituitur inquisitio ordinaria & specialis contra certam personam) quæ vicem accusatoris sustinet, *cap. 24. de accusat.* Si vero insti-

instituitur inquisitio extraordina-
ria & generaliter inquiritur, ut cum
episcopus visitans diœcesin ex offi-
cio generaliter inquirit, an non
aliqui criminosi reperiantur vel
crimina committantur, vel si cri-
men quidem sit notorium, sed igno-
ratus quis fecerit, tum summarie
& sine strepitu judicii procedi pot-
est, etiam si infamia non præ-
cedat.

Imo possunt Episcopi inquirere
& punire crimina non tantum cle-
ricorum sacerularium & regularium
non exemptorum, *cap. 12. de offic.*
judic. ordin. sed ipsorum etiam lai-
corum, quia *cap. 1. d. t.* generaliter
loquitur de tota Diœcesi, adeoque
non est restringendum ad clericos,
de quibus nullum fuerat dubium,
sed etiam laicos comprehendit,
quoad crimina mere ecclesiastica, ut
est hæresis, Simonia; vel quæ sunt
mixti fori, de quibus uterque Judex
ecclesiasticus & sacerdotalis cognoscere
potest, & est inter eos præven-
tioni locus, quale mixtum crimen
est, v. g. adulterium, in quo episco-
pus procedere potest etiam contra
laicos, si agatur de ejus prohibitio-
ne & punitione; secus est, si agatur
ad separationem tori, tunc enim est
crimen mere ecclesiasticum, de quo
non potest judex sacerdotalis cognoscere;
quoad alia vero crimina,
quæ non sunt mere ecclesiastica,
nec mixti fori, non possunt se re-
gulariter immiscere episcopi, in
quos temporealem jurisdictionem
non habent, cum ecclesiastica &

sacerdotalis sint potestates separatae
ac distinctæ. *Glossa in cap. 1. V. se-*
cundum quod canones. *Imola ibid.*
n. 5. *Abbas num. 6. de offic. judic.*
ordin. & alii Doctores commu-
niter.

Resp. 5. Quamvis Prælatus in-
ferior episcopo vel capitulum
posit per legitimam præscri-
ptionem obtinere jurisdictionem
sue potestatem corrigendi & pu-
niendi suos clericos subditos, et
iam excluso episcopo, prout colli-
gitur *ex cap. irrefragabilis. de offic. jud.*
ordin. & docet *ibid.* Abbas *n. 1.* non
tamen valet præscriptio quantum-
vis diuturna, per quam episcopo
omne jus corrigendi, etiam in ha-
bitu auferatur, ita ut tametsi infe-
rior, ad quem ex privilegio vel
præscriptione pertinet correætio,
eam negligat, episcopus se immi-
scere eamque supplere non possit;
ut patet *ex cit. cap. irrefragabilis. in*
princ. Et ratio est, quia talis præ-
scriptio esset perniciosa ecclesiæ,
imo fini & institutioni officii epi-
scopalis derogaret ac repugnaret,
quod se ad omnes Diœcesanos ex-
tendit, qui specialiter exempti non
sunt. *argum. cap. cum non liceat. 12. de*
præscript. *Layman, in cit. cap. irref-*
fragabilis n. 3.

Resp. 6. Episcopus supplet ne-
gligentiam capituli cathedralis vel
Decani, *juxta dd.* non tamen e con-
trario inferior supplet negligentiam
episcopi, quia jurisdictione ad
solum episcopum principaliter spe-
ctat. Abbas *loc. cit. n. 3.* Quod si
Pp Dicas;

Dicas: In collatione beneficiorum propter negligentiam episcopi potestas conferendi ad capitulum devolvitur. *cap. 2. de concess. prebend.* ergo etiam in casu negligentiae devolvitur exercitium jurisdictionis ad capitulum.

Resp. C. Antec. N. Conseq. Disparitas est, quia major communio sive conjunctio est inter episcopum & capitulum in collatione beneficiorum, quam in exercenda jurisdictione, nam episcopus & capitulum spectato jure communi regulariter debent simul beneficia conferre; jurisdictione vero principaliter ad solum episcopum pertinet.

¹⁴ Resp. 7. Quando Prælatus Episcopo inferior sed *exemptus*, est negligens in corrigendis subditis, potestas corrigendi non devolvitur ad episcopum, sed ad superiorem illius Prælati exempti. Ut si Prælatus sive Abbas exemptus negligens sit in corrigendo monachos suos, potestas corrigendi non ad episcopum diocesanum, sed ad Papam devolvitur. Abbas in *cap. 19. n. 6. de offic. judic. ordin.* Pirrhing. *sect. 3. §. 3. n. 54. eod. tit.* idemque dicendum est, si Abbas seu Prælatus exemptus habeat Ecclesiæ aliquas monasterio suo pleno jure subiectas, seu incorporatas, & remissus sit in corrigendo, tunc enim potestas corrigendi non ad episcopum diocesanum, sed ad Papam devolvitur, prout sumitur ex *cit. cap. 19. Ratio est*, quia licet Papa mandet Episcopo, ut Clericos suæ Diocese-

seos corrigat, non tamen censetur eum facere delegatum, sive dare ei potestatem in exemptos, sed excitare officium ipsius seu potestatem ordinariam, ne in ea exercenda sit negligens; neque enim censeri debet per mandatum generale concessum derogari speciali, scilicet privilegio exemptionis, si de illo non fiat mentio in generali. *argum. cap. 12. de offic. judic. ordin.*

Resp 8. Episcopi & similes Prælati, qui quasi Episcopalem jurisdictionem obtinent, reos clericos in causis seu criminibus ad forum ecclesiasticum spectantibus, non solum per ministros suos capere, sed etiam pena carceris, tritemium, verberum, afficere possunt. *cap. 7. de offic. judic. ordin. in 6. cum merum & mixtum imperium habeant.* Abbas in *cap. 10. n. 8. de offic. judic. ordin.* exceptis iis quæ ad primum gradum pertinent, & Papæ specialiter reservata sunt *cap. 4. de offic. de legat.* Non tamen pœnam mutilationis vel mortis infligere possunt, sed si crimen meretur, clericos degradare debent, & degradatos judici seculari tradere. *cap. 4. de rapt. Molina Tract. 5. Disp. 7. n. 1. Layman. de jurisdic. ordin. conclus. 66.* quin imo etiam laicos ab episcopo, non solum ob crimen heresies, juxta *cap. 12. & cap. 18. de heretic.* in 6. sed etiam ob alia crimina, quæ vel merè ecclesiastica sunt, vel mixta seu utriusque fori (in quibus etiam laici subjiciuntur jurisdictioni seu foro ecclesiastico episcopi) capi, in-

incarcerari ac puniri posse probabilius est, cum ad merum imperium, quod Episcopus in suo foro ecclesiastico exerceat, pertineat jus facinorosos capiendi, incarcerandi, puniendi. Covarruv. *Præt. quest. cap. 10. num. 2.* Cardinalis Tuschus *V. Episcopus. concl. 15.* Martha *Tract. de jurisdictione part. 1. cap. 10. n. 8. & seqq.* idque aperte sumitur ex can. 10. juncta *Glossa V. Verberibus. caus. 26. quest. 5.* ubi de laicis est sermo, quod episcopus eos possit verberibus castigare, & in carcerem mittere reos. Si

Dicas: *in cap. 7. de offic. jud. ordin. in 6.* ait Pontifex: Episcopum ecclesiasticas personas posse capere, & incarcerare ob delicta. Ergo id ipsum videtur negare de laicis.

Resp. 1. N. Conseq. quia argumentum à sensu contrario non est efficax, si contrarium habeatur jure expressum, uti habetur *cit. can. 10. caus. 26. quest. 5.*

Resp. 2. Dici posse, quod Bonifacius VIII. *in cit. cap. 7.* non fecerit mentionem de laicis, sed de solis ecclesiasticis seu clericis, quia in hos generatim & indifferenter episcopus jurisdictionem exerceat, in laicos verò solum in ordine ad certas causas seu crimina, quæ eo loco specificè exprimere Pontifex non intendit. *Layman. ibid. num. 3.* ex quo deducitur.

Corollarium bene advertendum, quod si episcopus laicum criminis ecclesiastici reum capi faciat in ter-

ritorio licet alieno, in quo tamen habeat jurisdictionem diocesanam, fracta publicæ pacis argui non possit, qui enim facit id quod jure potest, contra jus pacis publicæ non agit. Tum etiam, licet capiat in territorio alieno, in sua tamen capit diocesi, adeoque non tam in alieno territorio, quam propria diocesi capere censetur.

Resp. 9. Episcopus potest etiam pœnas seu mulctas pecuniarias imponere, tum clericis sibi subjectis, tum laicis ob delicta ad forum ecclesiasticum pertinentia, v. g. ob blasphemiam, percussionem clerici, aut immunitatis ecclesiasticae violationem, *cap. 4. de rapt.* & sumitur etiam ex *can. 55. caus. 16. quest. 1.* juncta *Glossa ibid. V. Bannum. cap. 18. de offic. judic. ordin.* Joan. Andr. *ibid. n. 7.* Abbas *num. 1.* Imola *n. 1.* Barbosa *de offic. Epist. alleg. 107. n. 18.* & potest episcopus talem pœnam pecuniariam sibi, vel fisco seu cameræ sua applicare. *argum. cit. pap. 18. de offic. judic. ordin.* Verum juxta decretum concilii Trid. *sess. 25. cap. 3.* de reform. hæ mulctæ causis piis applicari debent.

Resp. 10. Etsi regulares non exempti, quoad disciplinam regularem, subsint suo Abbatu seu Prælato ordinis, ita ut in iis quæ ad regulares observationes spectant, magis obedire debeant Prælato quam episcopo, adeoque etiam in his potestas corrigendi primò & immediatè ad Prælatum ordinis spectet,

spetet, cui ratione voti obediens sunt subjecti, ita ut contumaces & incorrigibiles, etiam ejicere possit, ut docet Sanchez. lib. 6. moral. cap. 1. n. 12. attamen in iis quæ ad ecclesiasticam disciplinam pertinent, & quoad punitionem criminum graviorum, præsertim quæ depositionem merentur, directe & immediate subjiciuntur religiosi non exempti episcopo seu ordinario loci, cui etiam in his ipsis met eorum Prælati. Sanchez. loc. cit. n. 13. Pirrhing. sess. 3. §. 3. n. 58. de offic. judic. ordin. aliquæ ab eo relati. Nam regulares non exempti, sicut alii clericæ, legi jurisdictionis episcopi subiecti, et si ratione voti ei non subdantur.

Resp. ii. Si Prælatus regularis non exemptus sit negligens in regulari disciplina observanda, & quotidiani erratis corrigendis, post monitionem factam, ad episcopum devolvitur potestas corrigendi, nam ob hanc causam monasteria visitantur ab episcopis, ut inquiratur, an regularis disciplina in iis vigeat, nec ne; prout sumitur ex cap. 7. de offic. judic. ordin. Correctio igitur regularium in iis, quæ disciplinam regularem concernunt, primo loco spectat ad prælatos eorum, & si hi sint negligentes in corrigendo, tunc episcopi eos corrigerere debent. Suarez. tom. 3. de relig. lib. 10. cap. 11. n. 15.

Verum in causis civilibus, si religiosus extra monasterium degens, v. g. studiorum causa in Academia,

debitum contrahat, coram episcopo potius judicialiter convenientius erit, quam coram Prælato ordinis, quia cum solutio ex bonis monasterii fieri debeat, Abbas esset judex in causa propria, si vero monasterium, ad quod religiosus debitor pertinet, & ex cuius bonis solvendum est debitum, Abbat alterius monasterii sit subiectum, tunc Episcopus & Abbas ille superior in jurisdictione concurrunt, ita ut coram utroque, & pro arbitrio conveniri possit religiosus ille in causa debiti, & præventioni inter illos sit locus; nisi actor ultra velit judicio Abbatis se subicere, quia potius monasterium tangit quam ejus Prælatum, tunc enim non prohibetur de ea judicare. Layman. de jurisd. ordin. conclus. 119. quod vero attinet regulares exemptos, illi juxta privilegia apostolica extra monasterium degentes, coram locorum ordinariis conveniri non possunt, non obstante Concil. Trident. sess. 7. cap. 14. de reform.

Quæres 5. Quam potestatem habeat Episcopus instituendi in beneficiis & destituendi seu deponendi?

Consistit lex jurisdictionalis episcopi etiam in institutione in beneficiis & destitutione seu depositione cap. conquerente de offic. judic. ordin.

Sumitur autem hic institutio late, ut pro libera collatione, vel pro confirmatione electionis, aut nominationis ad beneficium ali quod

quod per alium, quam episcopum factæ, vel pro approbatione præsentati à Patrono ad beneficium patronatum, vel pro confirmatione collationis ab alio ex privilegio vel consuetudine factæ, quam ab Episcopo. *Tholosanus in explicat. ad d. cap. conquerente. c. 8.* quamvis interdum etiam institutio accipiatur pro investitura, sive inductione in actualem possessionem beneficii. *Destitutio* verò opponitur institutioni, & est depositio ac remotio, vel ab officio & beneficio ecclesiastico in perpetuum, vel à privilegiis clericalibus fori & canonis & omnibus aliis, quæ degradatio verbalis, vel ab ordine: quæ degradatio realis sive actualis vocatur, ut supra dixi. *dissert. 2.*

19 Porro cui competit de jure communis jus instituendi, eidem etiam competit jus destituendi; unde Episcopus super utroque jure habet fundatam intentionem suam, in omnibus Ecclesiis suis diocesos. *can. 20. caus. 16. quest. 7. cap. cum ex-juncto. in fin. de heretic.* secus si institutio alicui competat ex jure speciali, scilicet privilegio, vel ex præscriptione, tum enim acquisita institutione, non censetur etiam acquisita destitutio. *Felinus in cap. conquerente. in princ.* Fagnanus *ibid. n. 19. & 20.*

20 Resp. 1. Si vacantibus Ecclesiis Patronus laicus ad illas personam minus idoneam præsentet, vel de jure præsentandi inter ipsum & Episcopum sit controversia, vel si

ob aliam causam; v. gr. ob magnum scandalum, non possit statim rector vel beneficiatus institui, tunc poterit Episcopus interim remota appellatione, oeconomos constituere, qui Ecclesiæ vel beneficii vacantis fructus percipient, eosque in Ecclesiæ utilitatem ex-pendant, seu convertant, vel futuro successori reseruent. prout statuit Alexander III. in cap. 4. de offic. judic. ordin.

Resp. 2. Si Patronus laicus indignum præsentet ad Ecclesiam vel beneficium, non ideo est pro ea vice privatus, nec privandus jure ac potestate præsentandi, sed alium eumque idoneum præsentare debet ut colligitur ex cit. cap. quod si tamen Patronus laicus intra quatuor menses ipsi ad præsentandum præfixos de jure, *cap. 3. cap. 27. de Jure Patron.* alium præsentare omittat, tum libera provisio seu collatio ad ordinarium collatorem devolvitur, quia paria sunt nullum vel indignum seu inhabilem præsentari. Quod si tamen lis esset inter Patronum & Episcopum vel alium superiore ad quem pertinet jus instituendi, super ipsa præsentatione, an nimis præsentatus sit dignus an non? tunc lite pendente, etiam si ea duret ultra 4. menses, non poterit Episcopus Ecclesiæ de rectorate providere, sed interim oeconomum constituere debet.

Resp. 3. Si Ecclesia vel beneficio vacante jus præsentandi pertineat ad personam ecclesiasticam, & Ecclesiæ

clesiæ ob justam causam statim de rectore idoneo providere nequeat, tunc non episcopus sed patronus ecclesiasticus ibi œconomum seu administratorem redditum constitue-re potest. ut colligitur ex *cit. cap. 2* sensu contrario, ibi, *in quibus Ecclesiastica persona persentationem non habet*. *Quia* Patronus ecclesiasticus habet administrationem & custodiā bonorum ecclesiasticorum, non item patronus laicus, qui defensionem tantum habet, nisi ex privilegio Papæ vel legitima consuetudine jus custodiæ seu administrationis ei competat. *Quod* ha-
ctenus verum est de jure antiquo; De jure autem novissimo concilii Trid. *sess. 25. cap. 9. de reform.* five Ecclesia sit liberæ collationis, five juris patronatus, ecclesiastici aut laicalis, non possunt se patroni ingerere in perceptione reddituum Ecclesiæ vel beneficii, sed episcopus debet post habitam notitiam vacationis œconomum seu vicarium in ea constituere, qui illius curam seu administrationem habeat; ut patet etiam ex *cap. 18. sess. 24. ejusdem Concilii*.

22. *Quæres 6. Quam potestate inferendi censuras habeat Episcopus?*

Lex jurisdictionalis episcopi conficit etiam in potestate inferendi censuras ecclesiasticas. *d. cap. con-querente. 16. de offic. judic. ordin.* quod est ordinarium remedium coercendi contumaces & inobedientes, atque jura episcopalia violare at-tentantes, *cap. 1. de offic. jud. deleg.* &

ex *dd. supra*, sub nomine censuræ venit excommunicatio, suspensio interdictum. *Hinc:*

Resp. Episcopi & similes Prælati quasi episcopalem jurisdictionem habentes, possunt censuras prædictas & pœnas canonicas alias privationis aut depositionis in perpetuum clericis criminosis inflige-re, ac debent pro criminis qualitate, secundum dispositionem juris canonici, & consuetudinem præsentis temporis, veluti ob adulterium & alia crimina five minorasive æqualia vel majora, ut per-jurium inceptum, stuprum violentum, magiam, ob quæ clerici beneficis privari, imo etiam deponi ab officio & ordine clericali merentur. ut ex communi tradit Abbas in *cap. 4. in princ. n. 33. & seqq. de judic. Layman. de jurisdict. ordin. conclus. 69.*

Quæres 7. Quam potestatem absol-veni à censuris habeat Episcopus?

Ad legem jurisdictionalem Episcopi rursus pertinet absolutio à censuris & pœnis. Layman. *in cit. cap. con querente. 16. num. 2. d. 1.* *Hinc*

Resp. Episcopi possunt etiam ²³ a censuris ecclesiasticis aliisque pœnis canonicas quandoque absolvere, vel easdem relaxare ex ratio-nabili causa, saltem in casibus jure expres-sis. *cap. 4. §. de adulteriis. de judic. & ibidem Abbas n. 4.* quare, licet, si lex canonica statuat, vel etiam consuetudo ecclesiæ imponat certam pœnam clericō, v. g. ob adul-

adulterium esse beneficio privandum, vel etiam ab ordine clericali perpetuo deponendum, talis pœna ordinaria sit ab episcopo imponenda, ita ut pro mero arbitrio suo, eam remittere non possit, ut docet S. Thomas c. 2. q. 67. n. 4. ubi ait: Jūdex inferior non habet potestatem eum absolvendi a pœna, contra leges a superiore sibi impositas. Menoch. *de arbitr. judic.* quæst. 96. n. 10. & sumitur ex l. 8. C. *ad legem Jul. de vi publ.* l. 1. §. quorū. ff. ad S. C. *Turpill.* ubi dicitur: quod pœna persecutio non judicis voluntati mandatur, sed legis authoritati reservatur. Farinac. in *Praxi Criminal.* p. 1. l. 1. tit. 3. quæst. 19. n. 5. Nihilominus tamen ex justa causa concessum est, etiam judici non supremo sed subordinato, rigorem juris temperare, pœnamque minuere. *Glossa in cit. l. 1. V. facti.* Farinacius *loc. cit.* n. 7. unde episcopus non tantum in adulterio & aliis criminibus minoribus *cit. cap. 4. de judic.* (ob quæ si absolute gravia & scandalosa sint, suspensio inferenda est ad certum tempus, vel donec se clericus emendaverit) Layman. *ibid.* n. 6. sed etiam in majoribus vel æqualibus adulterio criminibus, super pœnis canoniciis non latis sed ferendis dispensare potest ex causa justa, easque minuere & commutare, nisi canon id prohibeat. Innocent. *in cap. 15. n. 2. de tempor. ordin.* Layman. *de jurisdict. ordin. conclus. 69.* Nam in criminalibus licet semper dispensare

nisi prohibeatur. *Argum. l. 28. juncta Glossa V. probibeant. ff. ex quibus caus. majores &c.* ubi ait: Omnia sunt permitta per legem, quæ non reperiuntur prohibita. Et ratio est, quia facultas dispensandi in criminibus, cum sit gratia principis, in tertii præjudicium non cedens, benigne & late interpretari debet. Abbas *in cit. cap. 4. §. de adulteriis n. 15.* Estque adulterium *in cit. §.* exempli causa positum. Layman. *ibid. num. 7.*

Resp. 2. Non tantum dispensare potest episcopus ex causa justa cum adultero v. g. vel incestuoso ut non privetur beneficio, vel non deponatur, sed etiam postquam ob adulterium vel furtum damnatus est, vel per sententiam latam depositus, adeoque infamiam contraxit, potest eum episcopus dispensative restituere post actam pœnitentiam & vitæ emendationem. Abbas *in cit. cap. 4. §. de adulteriis. n. 14.* Felinus *ibid. n. 12.* Layman. *de jurisdict. ordin. conclus. 70.* Et ratio est, quia data potestate episcopo dispensandi in pœnâ, censetur etiam ei data super accessorio, scilicet restituendi famæ depositum. Ex *Concil. Trid. Sess. 25. can. 14. de Reform.* Sed insuper probabile est, licet canon præcipiat ut ob crimen pœna suspensionis inferatur ad certum & determinatum tempus, v. g. triennium, posse episcopum ex gravi causa eam remittere & dispensare. Layman. *de jurisdict. ordin. conclus. 71.* Pirshing.

Sess.

Sect. 3. §. 5. n. 70. circa fin. aliquae ab eo relati. Quia licet clericus ob adulterium vel furtum damnatus & depositus infamiam incurrit, tamen restitutus contra sententiam indirecta & consecutive etiam fama restituitur, ut officio clericali fungi, & beneficium ecclesiasticum, consequi posfit. Abbas *l. c. num. 15.* Layman. *cit. loc. conclus. 70.*

24. Resp. 3. In Pœnis latæ sententiæ seu ipso jure inflictis, episcopus dispensare aut easdem relaxare nequit. *Felin. in c. 4. §. de adulteriis. n. 4.* Layman. *loc. c. conclus. 71.* *Pirrhing. loc. cit. n. 71.* Ratio est: quia sicut inferior non potest tollere legem superioris, ita nec pœnam ei annexam, nisi ipse sit commissum; ut si irregularitates vel suspensiones ex delicto occulto, & non deducto ad forum contentiosum, proveniant, in his enim episcopus dispensare potest ex commissione concilii Tridentini *Sess. 24. cap. 6. de reform.* Verum in pœnis legalibus seu canonnicis, quæ sunt sententiæ ferenda, quando scilicet judici a lege præcipitur, ut ob tale crimen pœnam inferat, v. g. depositionis, episcopus potest ex rationabili causa dispensare, seu spectatis circumstantiis eas minuere, ut colligitur per sensum contrarium ex supra *dd.* quia episcopus non potest dispensare in pœnis ipso jure latæ, sive a canone impositis, quæ trahunt secum executionem & ipso facto

incurruntur. Layman. *in cit. cap. 4. §. de adulteriis. n. 8.*

Corollarium 1. Licet episcopus in pœnis canonicis ipso jure latæ, sive quæ sunt pœna latæ sententiæ, & puræ pœna propter delictum commissum ipso jure inflictæ, potest tamen episcopus a censuris Papalibus proprie dictis, v. g. excommunicatione aut suspensione, quæ propter contumaciam ipso jure incurriuntur, absolvere in utroque solo, quia illæ non sunt reservata. *argum. cap. 29. & 32. de sent. excomm.* *Glossa recepta in Clement. 1. §. Verum quia V. excommunicationis de heretic. Layman. de jurisdict. ordin. conclus. 71.*

Corollarium 2. Quoad episcopos Germaniæ advertendum est, quod respectu eorum casus, qui alias sunt papales, sive Papæ reservati, ob nimiam frequentiam & impedimentum adeundi Papam, vel propter longam loci distantiam, vel alias causas, fiant episcopales, ut tradunt communiter DD.

Resp. 4. Episcopus potest relaxare censuras ab inferiore Pralato sibi subiecto latas, & ab eodem excommunicatos, suspensos vel interdictos absolvere, dummodo non tantum in excommunicatorem, sed etiam in ipsos censura ligatos plenam jurisdictionem habeat, sicut ipse excommunicator. *Covarruv. in cap. alma p. 1. §. 12. n. 2.* *Suarez de Cens. Disp. 7. Sess. 2. n. 12.*

Corollarium 3. Ex his fluit quod episcopus non possit absolvire ex-

com-

communicatos a Prælatis ordinum non exemptorum, nisi ad ipsum sit appellatum, ita ut absolutio seu relaxatio censura etiam irrita sit, quia episcopus non habet plenam jurisdictionem in regulares etiam non exemptos, cum correctio primo loco spectet ad Prælatum ordinis, ita ut episcopus se immiscere non debeat, nisi in defectum Prælati negligenter, vel si crimina gravia sint, præsertim quæ depositionem merentur.

28. Quæres 8. *Si judex à Papa delegatus reum citatum, propter contumaciam in comparendo excommunicavit, atque actorem in possessionem rei servande causa misit, seu induxit, an inquam mortuo delegato Episcopus possit excommunicatum absolvere, eis satisfacere nolentem?*

Resp. Episcopum non posse sine speciali mandato sedis Apostolicæ taliter excommunicatum absolvere. Ratio est, quia delegatus est major episcopo, quantum ad causam delegatam. Poterit igitur absolvere solus Papa, præterquam in mortis articulo, vel nisi delegatus successorem habeat in munere & honore delegationis, tunc enim ejus successor absolvere poterit; neque etiam reus per alium quam summum Pontificem (vel ejus delegatum specialiter ad id deputatum) amissam possessionem recuperare poterit, verum ne actor ob contumaciam rei missus in possessionem custodiat causa post annum elapsum verus possessor efficiatur,

potes reus coram ordinario loci, vel si ejus copiam habere nequeat, coram publicis & honestis personis cautionem offerre, ac præstare, quod juri paritus sit, sic enim veluti interrupitur præscriptio annualis, ut etiam post annum possessionem per sedem Apostolicam recuperare mereatur. *c. pastoralis n. 5. præterea. de offic. judic. ordin.*

Quæres 9. *An episcopus possit alii committere potestatem absolvendi a Censuris?*

Resp. 1. Affirmative scilicet episcopus non tantum in particulari sed etiam generaliter ejusmodi potestatem absolvendi alis committere potest; Ratio: quia ea, quæ jure ordinario sive ratione potestatis ordinaria, alicui competunt, absolute & generaliter delegari possunt; Pirrhing. *Sect. 3. §. 5 n. 80. notab. 2. de offic. jud. ord.* Imo non tantum nudum ministerium absolutionis, sed etiam cum cause cognitione alteri committi potest; Pirrhing. *l. c. alii que ab eo relati: nisi ex commissione seu privilegii concesione appareat, specialiter industriam & discretionem personæ ad absolvendum esse electam, ut in casu c. 2. c. 32. de sentent. excommunic.*

Quæres 10. *An episcopi possint dispensare in universalibus constitutionibus sacrorum canonum & decretis conciliorum generalium?*

Ad legem jurisdictionalem episcopi rursus pertinet dispensatio.

Resp. Episcopus in lege Pontificia aut concilii dispensare nequit,

Qq

nisi

nisi in casibus ipsis à jure conces-
sis. Rebuff. in prax. tit. de dispens. ad
plura benefic. n. 26. & 27. Suarez. l. 6. de
LL. c. 4. n. 4. Pirrhing. d. l. secl. 3. §. 6. n. 85.

Prob. ex c. cum dilectus. 15. de tem-
por. ordin. ubi reprobatur collatio
sacerorum ordinum una die ab epi-
scopo eidem facta, nisi ex manda-
to sive dispensatione Archi episco-
pi, eo quod hujusmodi dispensa-
tio ipsi à canone non sit permissa,
& per consequens ei censeatur esse
prohibita, alioquin ratio textus
nihil probaret.

Prob. 2. ex c. penult. & ultim. de
filii presbyter. ubi irritæ declarantur
dispensationes factæ contra juris
dispositionem ab inferiore Papa.
Accedit ratio, quia judex inferior
non potest tollere legem superioris
quidquam ei detrahendo, vel dis-
pensando quomodolibet, prout
habetur in clement. 2. in princ. de
elect. can. 4. dist. 21. c. 16. de major. & obed.

Confirmantur. Quia dispensatio
est actus jurisdictionis, atqui in-
ferior non habet jurisdictionem
circa legem superioris, v. g. epi-
scopus circa legem summi Pontifi-
cis, nec circa personas non subjectas.
Ergo nec habet potestatem dispen-
sandi in lege superioris, nisi ei
concedatur, Suarez. loc. cit.

Multominus possunt episcopi
dispensare in decretis concilii ge-
neralis. Abbas in c. 4. §. de adulter.
n. 5. de judic. n. 5. Rebuff. loc. cit.
num. 28. & alii canonistæ commu-
niter. Ratio desumitur per Extra-
rag. sancta §. quidem, de relig. dom. tum

etiam in cap. ult. de filii presbyt. ubi de-
clarantur irritæ promotiones factæ
de illegitimis ad dignitates & bene-
ficia curata sine dispensatione Papæ,
quia sunt contra canonem concilii
Pictav. in c. 1. cod. imo ipse etiam
Papa difficultius dispensat in decretis
concilii generalis, quam in aliis de-
cretis simplicibus ob majorem au-
thoritatem conciliorum. Fagnanus
in cap. ult. num. 18. de filii presbyt.

Objicies 1. Quando Pontifex in
lege seu canone aliquo expressè
non prohibet vel sibi reservat dis-
pensationem, tunc censetur illam
episcopis concessisse, nam juxta
commune axioma multorum ca-
nonistarum, episcopus ex jure di-
vino potest in sua diœcesi, quid-
quid Papa potest in universa Ec-
clesia, us tantum exceptis, quæ
summus Pontifex sibi expressè re-
servavit. Ergo.

Resp. N. antec. falsum equidem
est, quod episcopi habeant absolu-
tam & universalem jurisdictionem
in suis diœcesibus ex jure divino,
cum illam habeant immediatè à
summo Pontifice, qui illam variis
modis restringere & limitare pot-
est, neque episcopi majorem ju-
risdictionis partem habent, quam
illis à summo Pontifice sit concessa.
Sic etiam multa sunt, quæ potest
Papa in universali ecclesia, non
tamen possunt episcopi, ut dispen-
sare in matrimonio, in voto sôlen-
ni paupertatis, continentiæ, &c.
quæ episcopi jure ordinario & com-
muni non possunt, etiamsi à Papa
non

non sint expresse reservata. Suarez. loc. cit. c. 14. n. 6. Fagnanus in cap. 1. n. 54. & seqq. de offic. judic. ordin. idque etiam satis clare constat ex cit. cap. dilectus. 4. de tempor. ordin. ubi episcopus dispensare non potest, eo quod potestas illa dispensandi non reperiatur in canone concessa, non autem ex eo, quasi semper requireretur, ut potestas dispensandi ex vi reservationis sit sublata, quoties episcopus dispensare non possit.

Objec. 2. Quando legislator sibi specialiter non reservavit absolutionem canonis, tunc eo ipso videtur concessisse aliis facultatem absolvendi. c. 29. de sentent. excomm. Ergo similiter eo ipso, quod non reservet sibi dispensationem censeri debet illam aliis concedere.

Resp. N. Conseq. quia cit. cap. 29. loquitur de absolutione ab excommunicatione, quæ facilius conceditur quam dispensatio, quia fit secundum jus, quod non vult ut aliquis in excommunicatione decedat. c. 25. de Appell. cap. 32. de sentent. excommun. Cum ergo sit favorabilis, & ordinetur ad bonum animæ, ideo censetur permissa, si non sit reservata seu prohibita; At vero dispensatio est contra jus sive legem superioris, eique derogat, adeoque merito intelligitur prohibita, si non reperiatur concessa.

32 Quæres II. In quibus casibus Episcopus dispensare possit in lege Pontificia, vel Canone Concilii generalis?

Resp. 1. Episcopo concessa est

potestas dispensandi in lege canonica vel etiam in decreto concilii generalis, etiamsi expresse ei non concedatur, dummodo in lege seu canone simpliciter dicatur, posse dispensari, adeoque positive permittatur dispensatio, et si Papa illam sibi non reservet, nec determinet personam, cui committatur dispensatio; tunc enim episcopus dispensare potest, quamvis expresse ei non fuerit concessum. Est communis canonistarum teste Pirrhing. sect. 3. §. 6. n. 87. de offic. jud. ord. Ratio est, tum quia alias verba illa, quibus simpliciter conceditur dispensatio, superflua forent, & nihil operarentur, cum per se constet, Papam posse in tali lege dispensare, cuius auctoritas semper intelligitur excepta; tum quia potestas dispensandi respectu illam concedentis, non est stricti juris sed favorabilis, & ample interpretanda, cum saepe sit necessaria & debita; tum denique quia ubi jus exprimit posse dispensari, jus servatur, si dispensetur, ergo dum ipse episcopus, qui est canonum custos & executor, potest dispensare, quia sic servat jus, & secundum illud operatur. Fagnanus in cap. dilectus. num. 17. de tempor. ordinat.

Resp. 2. Idem dicendum est, si in canone seu decreto Concilii generalis absolute & simpliciter permittatur dispensatio, poterit enim tunc etiam dispensare episcopus, ob rationem supra allatam, quia ipsa constitutio concilii videtur id clare

Qq 2

clare concedere, dum in ea dispensari posse permittit, sic enim episcopus dispensando nihil facit contra concilium, sed potius illud exequitur, cum concedat dispensationem. Aliud esset dicendum, si concilium non concederet dispensationem, sed generaliter disponebat nulla facta mentione de dispensatione. Sanchez. lib. 8. de matrim. disp. 5. n. 4.

Resp. 3. Episcopus potest dispensare in lege Pontifícia vel etiam canone concilii generalis ex causa magnæ sive urgentis necessitatis, vel evidenter utilitatis de novo emergentis, vel prius verisimiliter incognitæ, quando periculum est in mora, nec sine notabili incommodo peti potest dispensatio a summo Pontifice, tunc enim ex rationabili presumpta, seu interpretativa voluntate Papæ censetur Episcopus habere potestatem dispensandi. Rebuff. loc. cit. num. 30. & 31. Suarez. loc. cit. n. 10. Pirrhing. loc. cit. & alii DD. communiter. Similiter in casibus frequenter occurribus, ut in votis Papæ specialiter non reservatis, in juramentis, & similibus, dispensare potest episcopus, quia non est verisimile, Papam velle, ut in necessitatibus quotidianis, sive frequenter occurribus ad illum recurratur, cum in his sepe sedes Apostolica consuli non possit, & in his casibus potestas dispensandi ad ordinarium regimen sit necessaria. Sanchez. loc. cit. n. 9. Nayarus in Manuali cap. 21.

n. 21. Quare in his locum habet regula, Episcopum dispensare posse in omnibus sibi non prohibitibus, vel Papæ specialiter reservatis, idque maxime procedit, si talis dispensatio ordinetur ad bonum animæ, ne conscientia scrupulis illaqueatur, & ad tollendum periculum peccandi.

Resp. 4. Episcopus potest dispensare contra canonom vel decretum concili generalis, vi consuetudinis legitime introductæ, quæ dare potest jurisdictionem, & dispensationem alias invalidam reddere validam. Suarez. loc. cit. n. 10.

Resp. 5. Episcopus potest leges sive constitutiones speciales facere in sua Ecclesia & Diœcesi, quæ tamen sacris canonibus non adversantur. c. 8. disp. 11. cap. 2. de major. & obed. cap. 1. de constitut. in 6. adeoque etiam poterit in ipsis dispensare, etiam si sine justa causa. Ita tenent Sanchez. loc. cit. disp. 17. num. 27. Barbosa lib. 1. Juris eccles. cap. 11. n. 113. Ratio est, quia lex omnem vim suam habet a voluntate legislatoris.

Resp. 6. Episcopus potest dispensare in certis irregularitatibus, ut scilicet possit quis ordines suscipere, vel in susceptis ministrare. Barbosa loc. cit. n. 134. item in inabilitate ad dignitates & beneficia ac officia ecclesiastica consequenda. Barbosa loc. cit. n. 175.

Resp. 7. Episcopus potest etiam dispensare in juramentis & votis, quam

quamvis in his non sit proprie-
dæta dispensatio, sed potius abso-
lutio, vel commutatio, aut declara-
tio juramentum aut votum hic
& nunc non obligare. Barbosa loc.
cit. n. 134.

33 Quæres 12. *Quænam sit potestas
Episcopi quoad collationem sacrorum?*

Ad legem jurisdictionalem Epis-
copi spectat quoque sacrorum o-
mnium collatio, quæ ab Episcopo
sunt recipienda. c. 16. de offic. judic.
ordin.

Resp. Episcopo competit col-
latio sacramentorum præsertim or-
dinis & confirmationis, altarium,
ecclesiarum, & virginum consecra-
tio, quæ jure communi propria-
sunt ordinis episcopal. Concur-
rit autem episcopus cum omnibus
parochis aliisque curatis ecclesia-
rum non exemptarum cumulative,
ita ut etiam ipse vel Vicarius ejus
Diœcesanis Sacraenta ministrare
posit, cum sit etiam ordinarius &
principalis pastor, totius diœceseos.
c. 2. & ult. de offic. Archipresyt. Lay-
man. de jurisd. ordin. conclus. 65. Et
Glossa in clement. 1. V. presbyteri de
privileg. ait: Diœcesis est parochia
episcopi.

34 Quæres 13. *An episcopus possit con-
cedere indulgentias?*

Ad legem jurisdictionalem epis-
copi spectat indulgentiarum con-
cessio, nam episcopus electus &
confirmatus, et si non sit consecra-
tus, aut sacerdos, indulgentias
concedere potest suis subditis, est
enim actus voluntaria jurisdictione.

nis non ordinis. Barbosa de offic.
episc. alleg. 88. n. 7. & 8. Quæritur
tantum quando & quas indulgen-
tias posse impetrari? hinc

Resp. Episcopus potest in dedi-
cationibus: unius anni, in anniver-
sario vero dedicationis & alias 40.
dierum indulgentias concedere.
cap. 14. §. ad bac de panis. & remiss.
non autem plenarias nisi ex dele-
gatione summi Pontificis. Barbo-
sa loc. cic. n. 5. & 9. possunt tamen
etiam exempti lucrari indulgentias
episcopales, quia in favorabilibus
eodem jure gaudent, quo non ex-
empti, ne quod in eorum favorem
inductum est, in eorundem præju-
dicium cedat. L. 6. C. de ll. cap. 62.
de R. 7. in 6. Barbosa loc. cit.
n. 27.

Quæres 14. *An episcopo competit
jus visitandi Diœcesin?*

Resp. Ad legem jurisdictionale-
m & judicium episcopi etiam spe-
ctare vel maxime visitationem diœ-
ceseos. c. conquerente. de offic. judic.
ordin. tenebatur autem olim epi-
scopus singulis annis facere visitationem
d. c. conquerente. & quidem
vel per se ipsum, vel si legitime im-
peditus fuerit, per suum Vicarium
generalem vel per alios idoneos
presbyteros aut diaconos ad visi-
tandum deputatos. can. 11. caus. 10.
q. 1. ita quidem ut singulis annis
semel totam diœcesin, vel saltem
ejus partem majorem debuerit per-
lustrare; si autem id propter ejus
latitudinem fieri non posse, saltem
biennio totam visitationem absolvat,

Qq 3

vat,

vat. *Conf. Trident. Sess. 24. cap. 3. de reformat.* potest autem episcopus etiam saepius, quam semel, & quoties necessitas postulaverit, quot annis visitare; *Pirrhing. d. l. Sess. 3. §. 8. n. 95.* hujus autem visitationis præcipuus scopus ac finis est sanam orthodoxamque doctrinam expulsis hereticis inducere, bonos mores tueri, pravos corrigere &c. *Trid. l. c.* quare ab episcopo vel eius visitatore inquirendum est, an missarum solennia & sacramenta rite celebrentur & administrentur, an ecclesiarum reparatione indigeant, ipsæque & earum redditus conserventur, & qualis sit vita, moresque ministrorum ecclesiasticorum? *can. 10. & seqq. can. 10. quest. 1.* Tholosanus *in cit. cap. conquerente 17. n. 5. & ult.*

Quæres 15. Quinam debent ab episcopo visitari?

Resp. Visitari debere omnes ecclesias, etiam cathedrales, monasteria, beneficia curata, & non curata, saecularia & regularia. *Concil. Trid. Sess. 6. cap. 4. & Sess. 7. c. 8. & Sess. 21. cap. 8. de reformat.* item hospitalia, collegia, confraternitates laicorum & scholæ, & omnia pia loca, etiam exempta; *Concil. Trident. Sess. 22. cap. 8. de reformat.* Sed insuper etiam ecclesiarum perpetuo unitate monasteriis etiam exemptis, si populus earum subjectus sit in spiritualibus episcopo, ab eodem visitari possunt. *Trid. Sess. 7. c. 7. de reformat. & Sess. 25. cap. 11. de regul.* juncta declaratione cardinalium *ibid. in fin.* quia tales uniones fieri solent salvo jure epi-

scopali. Layman. *Lib. 1. Theol. moral. tract. 4. cap. 7. §. 8. n. 30.* Ecclesiarum autem quæ propriæ ad regulares exemptos spectant, sicut & ipsi religiosi hujusmodi, ab eorum Prælatis videlicet generalibus, vel eorum delegatis visitari solent & debent. *Concil. Trident. Sess. 25. cap. 1. & c. 8. de regular.* cum enim hi prælati ejusmodi locorum & ecclesiarum ordinarii sint, & quasi episcopalem jurisdictionem habeant in suos subditos, ideo ab episcopo visitari non possunt; nam visitare est actus jurisdictionis, competens superiori, cui ecclesia vel monasterium est subjectum. *cap. 1. §. fin. de Censib. in 6.* Episcopus autem non habet jurisdictionem ordinariam in exemptos, neque in loca & ecclesias illorum, quæ personis sunt connexæ; nam accessorium sequitur suum principale. Layman. *loc. cit.* Si

Dicas quod ecclesia regularis sita sit in diœcesi episcopi, ergo subiecta episcopo.

Resp. N. Conseq. Nam locus exemptus quoad jurisdictionem exercendam ab episcopo, equiparatur loco existenti extra Diœcesin. Si

Dicas 2. Concilium Trident. *cit. sess. 7. cap. 8.* generatim præcipit, ut locorum ordinarii ecclesias quascunque, quomodolibet exemptas, singulis annis visitent; ergo episcopus potest visitare ecclesias regularium exemptas.

Resp. N. Conseq. Quia per hujusmodi ecclesiarum ordinarios non

non intelliguntur episcopi, sed Prælati ordinum exemptorum, quamvis dici possit, concilium ibi loqui de ecclesiis sacerdotalibus exemptis, quæ privilegium prætendent quod visitari non debeant; haec enim visitari debent ab episcopis, tanquam delegatis sedis Apostolicæ, non obstante tali privilegio, quod per Concil. Trid. est revocatum; regulares vero exempti privilegium habent, ut non visitentur, ab episcopis, quod non est revocatum per Concil. Trident. ut patet *ex cap. 8. sess. 25. de regulari.*

37 Porro ad visitationem monasteriorum regularium adhiberi debent pauci viri idonei, iisque ecclesiastici non laici; est etiam conveniens, ut non solum sacerdotes clerici adhibeantur, sed iis unus aut plures religiosi adjungantur, quia hi magis idonei censemur, cum majorem regularis disciplinæ cognitionem & experientiam habeant, quam sacerdotes clerici. *arg. cap. 7. de statu monach. Pirrhing. loc. cit. n. 98. notab. 3.* quod etiam colligitur *per extravag. debent. de offic. jud. ordin. inter commun.* in qua Bonifacius VIII. statuit, quod quando episcopus visitat Capitulum ecclesiæ cathedralis, quæ regularis est, debeat duas vel tres honestas personas, in clericali ordine constitutas, quarum una saltem sit ejusdem religionis, & unum notarium etiam clericum, secum adducere & adhibere.

Quæres 16. *Quibus casibus episcopus loci jurisdictionem habeat in regulares exemptos?*

Nota: et si olim spectato jure 38 communi omnes religiosi, sicut clerici sacerdotes, episcopis subjecti erant, in quorum diocesibus monasteria sita erant. *can. 11. caus. 16. q. 1.* & ex communi docet Barbosa *de offic. episc. alleg. 105. n. 1.* postea tamen ex summorum Pontificum privilegiis, multi religiosi ordines sunt exempti ab episcoporum jurisdictione, excepto legato à latere; quare religiosi exempti in omnibus causis sub sunt jurisdictioni suorum prælatorum regularium, qui in eos jurisdictionem quasi episcopalem obtinent, & omnia exercere possunt in eosdem, quæ Episcopi in suos subditos. Sunt tamen plures casti excepti, quibus episcopi seu ordinarii locorum tanquam sedis Apostolicæ delegati in religiosos aliquin exemptos etiamnum jurisdictionem obtinent, illique eorumdem potestati subjiciuntur. Hinc

Resp. 1. Regulares extra monasterium sive conventualem domum aut residentiam degentes, ab ordinario loci tanquam Apostolicæ sedis delegato, visitari, corrigi & puniri possunt, juxta Concil. Trident. *sess. 6. c. 3. de reformat.* quod si regularis exceptus intra claustra monasterii degens, extra ea notorie deliquerit, ut populo scandalo sit, potest episcopus prælato ordinis tempus præfigere, intra quod reus ille severè puniatur, & de punitione

PL. DISSERT. V. DE RELIQVIS ECCLESIAE MEMBRIS, ETC.

tione episcopus certior fiat, si vero id negligat prałatus, à superiore suo officio privetur, & regularis, qui deliquit, ab episcopo puniatur. Trident. *Seſſ. 25. cap. 14. de regulari.*

Resp. 2. In causis civilibus mercedum, & personarum miserabilium, regulares etiam exempti, si extra monasterium seu conventum regularem degant, coram locorum ordinariis tanquam sedis Apostolica delegatis conveniri, & ad debitum solvendum compelli possunt, quamvis certum judicem à sede Apostolica deputatum in partibus habeant, & in aliis quoque, si ipsum judicem non habuerint. Trident. *Seſſ. 7. c. 14. de reformat. quod fuse explicat Barbosa loc. cit. n. 23.*

Resp. 3. Regulares prater licentiam superiorum suorum, absque examinatione & approbatione ordinarii libros imprimere, vel imprimi facere non possunt. Trident. *Seſſ. 4. in decreto de Edit. & usu scriptorum librorum. quod demum ita intellige, si religiosus sive exemptus, sive non exemptus in dioceſi existat, extra territorium enim ius dicenti impunè non paretur.*

Resp. 4. Episcopus compellere potest regulares sive dioceſeos, ut lectionem sacrae scripturæ in suis monasteriis, & in conventibus aliorum regularium, si commode fieri potest, habeant. Trident. *Seſſ. 5. cap. 1. §. in Monasteriis, de reformat.*

Resp. 5. Regulares non solum censuras & interdicta à ſede Apostolica emanantia, sed etiam ab ordinariis promulgata, mandante episcopo in ecclesiis publicare, & servare debent. Trident. *Seſſ. 25. cap. 12. de regulari.*

Resp. 6. Dies Festos, quos episcopus in dioceſi servandos præcipit, regulares etiam exempti servare coguntur. Trident. *loc. cit.*

Resp. 7. Regulares etiam exempti ad publicas processiones vocati, accedere debent, iis tantum exceptis, qui in strictiore clausura perpetuo vivunt; controversias quoque, quæ in processionibus aut defunctorum corporibus ſepelientis oriuntur subinde, episcopi remota appellatione componere debent. Trident. *cit. Seſſ. 25. cap. 13. de regulari.*

Resp. 8. In cauſa hæresis aut similibus criminibus ad tribunal ſacrae inquisitionis pertinentibus, regulares etiam exempti ſubſunt jurisdictioni ordinariorum, si in iis locis inquisitores non ſint. *cap. 9. §. fin. de hæret. Barbosa loc. cit. n. 36.*

Resp. 9. Ordinarii locorum etiam exemptos regulares, si ecclesiias curatas, quantumvis exemptas obtineant, compellere poſſunt, etiam per censuras, si ita neceſſarium videatur, ut diebus ſaltem dominicis & festis ſolennibus plebem ſibi commiſſam ſalutari verba paſcant, Trid. *Seſſ. 5. cap. 2. de reformat. & quod ſi prædicator errores*

res aut scandalum seminet in populum, episcopus ei prædicationem interdicere debet, sin autem hæres prædicet, episcopus contra eum procedat, & quidem si exemptus sit, tanquam sedis Apostolicæ delegatus; Trid. *cit. cap. 2. in fin.* & quod si regularis quantumvis exemptus aut privilegiatus, qui alterius Parochiæ sponsos sine proprii illorum Parochiæ scientia, matrimonio conjungere aut benedicere ausus fuerit, ipso jure tamdiu suspensus manet, donec ab ordinario ejus parochi, qui matrimonio interesse debebat, absolvatur, Trid. *Seſſ. 24. cap. 1. de reform. matrim.*

39. *Resp. 10.* Episcopi tanquam sedis Apostolicæ delegati, etiam per censuras ecclesiasticas aliasque pœnas compellere possunt moniales in monasteriis exemptis, ad clausuram servandam, quacunque appellatione postposita, invocato etiam, si opus fuerit, ad hoc auxilio ſaccularis brachii. Trident. *Seſſ. 25. cap. 5. de regul.* ubi etiam statutum est, quod nemini monialium liceat post professionem exire e monasterio, etiam ad breve tempus, nisi ex causa legitima ab Ordinario approbanda. Imo monasteria monialium sedi Apostolicæ immediate subjecta subjiciuntur episcopo, tanquam ejusdem sedis delegato, ut ab eo gubernentur, ſcilicet in spiritualibus, Trident. *Seſſ. 25. cap. 9. de regular. juxta declarationem cardinalium ibidem.* Hic tamen advertendum velim, quoad clausuram

esse attendendam legitimam & diuturnam consuetudinem Monasteriorum, adeo ut moniales quæ tempore ſuæ professionis non invenerunt clausuram, ad eam amplectendam compelli non possint, ad nihil enim cogi possunt, niſi ad quod ſe votis obſtrinxerunt, quia actus non obligant ultra intentionem agentium & voventium; niſi tamen delicta earum aliud suaderent.

Resp. 11. Nullus regularis etiam ⁴⁰ exemptus potest confefſiones audire, niſi approbatus ab episcopo per examen, vel alias idoneus iudicatus, approbationem obtineat. Trident. *Seſſ. 24. cap. 15. de reformat.*

Resp. 12. Regulares exempti subjiciuntur episcopo in iis omnibus, quæ ſunt ordinis episcopalis, ut in petitione chrismatis, consecrationis ecclesiarum, ſuceptionis ordinum &c. Barbosa *loc. cit. n. 65.* & hinc regulares quamvis exempti nequeunt ordines fuſcipere, quam ab episcopo illius loci, in quo a ſupériore regulari ſunt constituti, niſi speciale privilegium à ſede Apostolica habeant, ut à quocunque episcopo catholico ordinari poſſint, Barbosa *loc. cit. n. 7.*

Resp. 13. Si regulares fine ordinarii licentia promulgent indulgentias, quoad hoc ſubjiciuntur episcopo. Barbosa *loc. cit. n. 69.* potest etiam episcopus regulares exemptos, ſi notorie excommunicati ſunt à jure vel homine, denunciare, ut viuentur. Barbosa *loc. cit. num. 17.* aut

Rr

aut si ex defectu justitiæ officium suum negligant, potest ordinarius loci adiri, ut suppleat, si ad Papam vel superiorem exemptorum facile recurri nequeat; *Barbosa loc. cit. n. 62.*

Resp. 14. Potest Episcopus regulares exemptos, si fugæ periculum sit, capere & remittere ad judicem competentem. *Pirrhing. scđ. 3. §. 10. n. 115.*

41 Resp. 15. In confessarios regulares & administratores bonorum monasteriorum monialium, episcopis concessa est potestas à Gregorio XI. in Bulla, quæ incipit, *inscrutabili.* anno 1627. edita, ut Episcopus una cum Prælatis seu superioribus regularibus electioni Abbatissæ seu præpositæ, per se vel per alium præsidere possit. Plures casus, quibus regulares exempti subduntur jurisdictioni & posttestati Episcopi, enumerant *Barbosa, loc. cit. & Fagnanus in cap. penult. num. 37. & seqq. de offic. jud. ordin.*

42 Quæres 17. *Ubi, sive quo in loco Episcopus possit exercere suam jurisdictionem?*

Resp. Potest Episcopus in quovis loco sua diœcesis ordinariam jurisdictionem ecclesiasticam non tantum voluntariam, sed etiam contentiosam exercere, ut ex communi docet *Barbosa de offic. Episcop. alleg. 80. n. 2. & 3. & probatur ex cap. 7. de offic. judic. ordin. in 6. ubi Papa Bonifacius VIII. ita rescribit: Cum Episcopus in tota sua diœcesi*

jurisdictionem ordinariam habeat, dubium non est, quin in quolibet loco ipsius diœcesis non exempto per se vel per alium possit pro tribunali sedere, causas ad forum ecclesiasticum spectantes audire & cognoscere, personas ecclesiasticas, cum earum excessus seu delicta id exegerint, capere & incarcerare, atque reliqua, quæ ad ipsius officium spectant, liberè (id est, absque alicujus contradictione) exercere.

Corollarium. Episcopus ex communi jure habet fundam intentionem erga loca & personas intra diœcesin existentes, ita, ut si exemptio aliqua prætendatur, ea probari debeat, prout colligitur ex *cap. 7. de privilegiis. in 6.*

Quæres 18. *An Episcopus' exercere possit jurisdictionem in loco exempto intra Diœcesin sito?*

Resp. In loco exempto à jurisdictione Episcopi, non potest is exercere jurisdictionem saltem contentiosam, sive pro tribunali sedere aut judicia exercere. Prout colligitur ex *can. 6. caus. 18. quest. 2.* Ratio est, quia Episcopus vel alius judex non potest tribunal extra suam diœcesin aut territorium ei non subjectum erigere. *can. 7. caus. 9. quest. 2.* Locus autem intra diœcesin exemptus æquiparatur loco extra diœcesin, seu territorium sito, quod attinet ad excludendam jurisdictionem Episcopi, non autem alia. Prout tradit *Glossa in element. frequens, nn. V. primi. de excess. Prælat.*

Prælat. Cochier. de Jurisdiction. ordin. in exempt. part. 2. quest. 1. n. 6.

Excipi debet nisi Episcopus sit expulsus à sua diœcesi, ita ut nec per vicarium jurisdictionem ibi exercere possit; tunc enim in aliena ibi vicina diœcesi, jus dicere potest suis subditis, petita licet non obtenta licentia ab ordinario loci, dummodo ultra duas diætas extra propriam diœcesin, sive à fine diœcesis computandas, non evocentur, clement. un. de foro compet. Cochier loc. cit. n. 11.

Hic Quæri potest: *Quam jurisdictionem Episcopi habeant in Protestantes, qui in Diœcesi existunt, cum & bi quasi jure exemptorum gaudent?*

44 Resp. 1. Ecclesiastica jurisdictione contra Status Augustanæ (hodie etiam Reformatæ) Religioni addictos, quoad eorum religionem, ritus, ministeria, & leges institutas instituendasve, usque ad plenam religionis conciliationem suspensa quiescere jubetur. *R. I. de anno 1555.* §. Damit auch obberürte. *Instrum. Pac. art. 5. §. 48.* adeoque cum jurisdictione suspensa esse jubeatur, sequitur eam nondum plane sublatam esse, aliud cñim est, non habere jurisdictionem, aliud eam non exercere, sive suspensam esse. *Dillingenses cap. 6. quest. 42. n. 131.* Ignatius Schuz. in appendice manual. pac. de jurisd. Eccles. Buckisch. ad *Instrum. pac. art. 5. obs. 138.* extra religionis materiam jurisdictione etiamnum hodie catholicis Episcopis contra Augustanæ & Reformatæ

Religioni addictos plenarie competit, præcipue si anno 1624. in possessione vel quasi exercitii jurisdictionis illius fuerint. *Instrum. pac. art. 5. §. 48.*

Dubitari potest 1. *Ad quem pertineat jus cognoscendi de causis matrimoni, divorci, juris patronatus, decimarum, commissæ simonie, & similium causarum spiritualium in Catholicorum diœcesi occurrentium?*

Ad Catholicorum tribunalia & consistoria ecclesiastica spectare, affirmant Dillingenses *cap. 6. quest. 42. n. 132.* & seqq. Ignatius Schutz. dict. ioc. de jurisdictione eccles. Hermes in fascic. jur. publ. *cap. 11. n. 13. in fin.* Buckisch. ad *Instrum. pac. art. 5. obs. 139.*

Probant ex eo, quia jurisdictione contra Acatholicos in iis duntaxat causis suspensa est, quæ fidei & religionis diversitatem concernunt, non etiam in cæteris; per textum expressum in *R. I. de anno 1555. §. 20.* ibi: Aber in andern Sachen und Fällen der Augspurgischen Confession, Religion, Glauben / Kirchen-Gebräuchen / Ordnungen / Ceremonien und Bestellung der Ministerien nicht anlangend / soll und mag die Jurisdiction durch die Erzbischöff / Bischöff und andere Prälaten / wie deren Exercitium an einem jeden Ohr hergebracht / und sie in deren Übung / Gebräuch und Possession seynd / hinführer / wie bisher unbehindert exercirt / geübt / und gebraucht werden; adde epistolam responsoriæ Leopoldi ad Electorem

R. 2

rem Saxonie de dato Ebersdorff. die 16. Ibris anno 1669. ubi ita habetur: *Dass die Bischofliche Jurisdiction in Dero Herzogthumb Schlesien niemahls aufgehebt / sondern indistincte in omnes Diocesanos, auch vermög des Friedens. Schluss fundirt seye/ wann ihnen nuhr nichts zuge muhtet wird / Augustanæ confessio ni vel conscientiæ repugnans; um so viel mehr / weil auch der Catholischen Stände im Romischen Reich Unterthanen Augspurgischer Confession, welche anno 1624. Jurisdictionem ecclesiasticam erkennen haben / solcher gestalt sie noch jetzt und furhin erkennen müssen.* Sed prædictæ similesque causæ fidei religionisque diversitatem non concernunt, quandoquidem & a-catholici matrimonium novercæ v. g. cum privigno, aut fratri cum sorore prohibent, divortium legitimi matrimonii fine causa non permittunt, simoniæ crimen damnant, jus patronatus & decimorum recipiunt & defendant; adeoque merito Archi-Episcopos & Episcopos similesque Prælatos ejusmodi causas ad sua Dicasteria avocare ibique decidere. Sed

45 Dubitari potest 2. *Si Episcopus per 60. vel 70. annorum spatiū nunquam talem potestatē in Acatolicos exercuit, an possint Acatolicī beneficium præscriptionis obtendere?*

Negative respondent Dilligenses dict. cap. 6. quest. 42. n. 134. Buckisch. ad Instrum. Pac. art. 5. observ. 139. tum propter malam fidem, cum

qua nulla unquam currit præscriptio, cap. ult. de præscript. tum quia Magistratus secularis incapax est, possidendi jura spiritualia; Ergo & præscribendi.

Porro Dominus territorii vi superioritatis territorialis jus circa exercitium religionis disponendi habet, ita ut reformatio religionis sit sequela superioritatis indubitata. Prout manifestè constat ex Instrum. Pac. art. 5. §. 1. & specia- lius §. 30. quod tamen non adeo crude & absolute accipiendum est, sed ita limitatum per Instrum. Pac. ut, qui aliqua anni 1624. parte, publico vel privato exercitio diversa à Domini sui religione sacra coluerunt, in eodem statu, imperturbati relinquuntur; Instrum. Pac. art. 5. §. 2. Schutz. in manual. pac. quest. 10. Seckendorff im Teut- schen Fürsten-Staat part 2. cap. 11. §. 1. Buckisch. ad Instrum. Pac. art. 5. observ. 10.

Dixi: qui publico vel privato exercitio sacra sua à Domini sui religione diversa coluerunt. Hinc

Dubitari potest 3. *Quidnam per 46 publicum vel privatum sacrorum exercitium intelligi debeat?*

Respondent per publicum religione exercitium id intelligi, si quis per ecclesiasticum ad hoc legitime ordinatum, in loco publico ad communem populi usum religionem exercere valet; per privatum verò, quando quis non nisi in ædibus aut residentia sua ad suum suorumque usum tantum, per

per ejusmodi ecclesiasticum religio-
nem suam exercere tenetur. Ve-
niunt autem nomine domestico-
rum propriè talium, qui vel in
ipsa arce vel Burgo, oder sonst
auff einen sreyen Adlichen Hoff/ una
cum Domino suo habitant, vel ex-
tra quidem, sed nullum separatum
focum habent, sondern welche des
Herrn gebrottete Dienere seynd/ auch
ihr tägliches Essen und Trincken/
entweder in dem Schloß oder Burg
haben/ oder doch solches von deme
abhohlen müssen; ceteri officiales,
servi, subditi, quicunque extra
areem vel residentiam Domini, li-
cet in eodem pago vel oppido ha-
bitantes, & proprio lare muniti, in
præsentiarum pro exteris habendi
sunt. *juxta Buckisch ad Instrum.*
Pat. art. 5. observ. 85. Schuz. in ma-
nual pat. quest. 18.

47 Quæres 19. *Quenam spectent ad*
legem diœcesanam Episcopi?

Resp. 1. Lex diœcesana Episcopi
consistit 1. in vocatione ad syno-
dum, c. conquerente. *de offic. jud.*
ordin. cap. 9. de major. & obed.
quamvis synodus sit quid mixtum;
nam quoad convocationem perti-
net ad legem diœcesanam, quatenus
vero in ea judicatur, vel quid
statuitur, ad legem jurisdictionis;
Unde quamvis ipsa monasteria sint
exempta à lege diœcesana, tamen
Abbes eorum non sunt exempti
quoad synodum, quominus ad
illam venire teneantur.

Resp. 2. Ad legem Diœcesanam
pertinet exactio annua synodati

seu cathedralici, cuius nomine
duos solidos Episcopus petere pot-
est, à qualibet Ecclesia sua Diœce-
sis, *cit. cap. conquerente de offic. jud.*
ordin. juncta Glossa V. duos solidos,
quæ ait solidum accipi pro aureo.
can. 8. caus. 10. quest. 3. à qua tamen
pensione solvenda exemptæ sunt
Ecclesiæ monasteriorum, non item
capellæ eorum ipsis incorporatæ.
Dicitur autem Synodaticum, quia
solvi debet à synodo episcopali,
quot annis olim celebranda, & ca-
thedralicu, quia ob honorem
cathedralæ seu dignitatis episcopalis
datur. Porro cum valor duorum
solidorum varius sit in diversis pro-
vinciis, attendenda semper est in
eius taxatione & solutione ratio-
nabilis consuetudo cuiuscunque
provinciæ aut diœcesis. *Barbosa de*
offic. Episc. allegat. 86. n. 44.

Resp. 3. Inter jura episcopalia
spectantia ad legem diœcesanam
numeratur etiam quarta decima-
tionum, quæ spectato jure com-
muni episcopo seu ordinario loci
præstanta est. *cap. 4. de prescript.*
idque propter universalem curam,
quam habet Episcopus in Ecclesiis
sibi subiectis. debetur autem hæc
quarta decimorum de jure consuni à
solis ecclesiis parochialibus, ad quas
eodem jure duntaxat decimæ per-
tinent, ex quibus ista quarta de-
trahitur, à qua proinde monasteria,
& aliæ ecclesiæ non parochiales sunt
exemptæ. *Barbosa loc. cit. n. 38. hodie*
tamen & moderno jure, cum jam
pluribus locis Episcopi sufficientem

Rr 3

&

& abundantem sustentationem habent ex propriis fundationibus; vel aliunde, ideo præstatio hujus quartæ in plurimis diœcesibus per desuetudinem abolita est. Layman, lib. 4. Theol. moral. Tract. 6. cap. 4. num. 6.

Resp. 4. Inter jura episcopalia numeratur etiam quarta mortuorum, id est portio canonica debita episcopo ex legatis & funeralibus oblationibus, quæ factæ sunt ecclesiis vel aliis piis locis intra diœcesin ejus sitis; dict. cap. conquerentie. & sumitur etiam ex c. 15. de testam. cum enim episcopus sit ordinarius Pastor ecclesiarum sive diœceseos, ideo pars aliqua ad ipsum spectare debet ex iis, quæ ecclesiis relinquuntur, non solum cathedrali, sed etiam inferioribus sibi subjectis cit. cap. 15. §. secus. de testam.

Hæc autem canonica portio episcopalis secundum variam locorum consuetudinem varia est & diversa, nam alicubi quarta, alibi tercia, alibi media pars eorum, quælegantur vel ecclesiis obveniunt. dict. cap. 15. de testam. pluribus autem locis per contrariam consuetudinem est omnino abolita. Juxta Azor, part. 2. instit. lib. 9. c. 12. quest. 3. Barbosa loc. cit. alleg. 66. n. 4.

Ubi vero & quatenus ea in usu est, ad illam præstandam etiam obligantur monasteria non exempta cit. cap. 15. de testament. Abbas in, cap. dilectus 18. n. 4. de offic. jud. ordin. imo etiam secundum aliquos Doctores monasteria & ecclesiæ ex-

emptæ. Hostiens. in summa de sepult. n. 12. Layman, lib. 3. theol. moral. tract. 5. cap. ult. n. 13. & de jurisdic. ordin. conclus. 120. verum probabilius est oppositum, quia hæc quarta portio debetur ratione ecclesiæ, quibus bona legantur, idque in signum superioritatis, propter onus curæ pastoralis; atqui episcopus non est superior neque curam habet ecclesiæ vel loci exempti, & inmediate Papæ subjecti; ideoque non potest exigere, vel percipere jura episcopalia in locis exemptis. Pirrhing. sect. 3. §. 9. n. 106. d. l. Ecclesiæ tamen exemptæ quæ habent capellas, vel populum non exemptum, tenentur ad hanc canoniam portionem episcopo præstandam, nisi populus pleno jure, id est: in spiritualibus & temporalibus subjectus esset ecclesiæ exemptæ. Juxta concilium tamen Trident. sect. 25. cap. 13. de reform. hanc quartam mortuorum seu funeralium etiam solvere debent regulares exempti, si jam ante annos quadraginta cathedrali aut parochiali ecclesiæ solita fuerat persolvi, non obstantibus privilegiis, monasteriis, hospitalibus, aliisque piis locis, quibuscumque postea concessis, verum hæc canonica portio, ut paulo ante memini, omnino in desuetudinem abiit, præsertim in Germania.

Resp. 5. Inter jura episcopalia 48 numerantur etiam procurations, id est, viætualia præstari solita ab ecclesiæ, tempore visitationis, dum episcopus vel alias ejus jussu visitat,

tat, quæ tamen secundum facultates cuiusque ecclesiæ & ita moderate exigi debent, ut ecclesiæ non graventur, nec aliquæ præ aliis, *dict. cap. conquerente, de offic. indic. ordin.* ad ejusmodi procurationes obligantur etiam monasteria non exempta a jurisdictione episcopi *cap. 14. de censib.* quia procuratio annexa est visitationi; *cap. 21. eod.* ideoque nonnulli procurationes has ad legem jurisdictionalem revocant. Imo etiam monasteria exempta ratione capellarum seu Parochiarum, quæ ipsis incorporata & non exemptæ sunt, has procurationes solvere coguntur, quia unio ecclesiarum præsumitur semper facta esse salvis juribus episcopilibus. *Layman. de jurisdict. ord. n. 120.* non tamen ab ecclesiis omnino pauperibus procurationes accipiendæ sunt, sed episcopus propriis sumptibus eas visitare tenetur, sicuti etiam hospitalia & domos pauperum, vel infirmorum. *Barbosa de offic. Episcopi, alleg. 73. num. 50.*

Porro si episcopus non per se sed per alium, quando id jure permittitur (ut quia legitime impeditus personaliter non potest,) diocesanis visitat, tum ipse episcopus illi, quæ loco ipsius visitat, necessaria providere debet (videlicet vester, famulos, salario, equos, *inter cetera de officio judic. ordin.*) illi vero, qui visitantur, solum tenentur expensas victualium, id est necessaria ad viatum sive cibum & potum, mini-

strare visitanti, prout statutum est in *cap. 6. de offic. jud. ordin. in 6.* ubi etiam in fine additur, quod si episcopus personaliter non visitet, non potest nec debet ab aliis, qui per alium a se deputatum visitantur, quidquam exigere, ratio est, quia procurationes, seu victualia debentur ratione visitationis. *cap. 22. de censib.* si ergo ipse episcopus personaliter non visitet, nihil eo nomine exigere potest, sed illi præberi debent, procurationes, per quem ecclesiæ visitantur, neque etiam ex eo, quod visitati plus expendissent, si episcopus personaliter eos visitasset, illum excessum episcopus exigere potest, *Pirrhing. loc. cit. n. 108.*

Resp. 6. Inter jura denique ad 49 legem diocesanam spectantia numerantur etiam petitio moderati auxilii sive charitativi subsidii, quod episcopus ex causa manifesta & rationali exigere potest, secundum facultates ecclesiæ vel beneficii, ita ut ecclesiæ vel clerici non nimium graventur, *cit. cap. conquerente. cap. 6. §. prohibemus de censib.* ideo autem charitativum subsidium sic dictum est, quia ab initio cum charitate postulandum *cit. cap. conquerente,* quamvis si ex justa causa petitum solvere id clerici renuant, compelli possint, etiam per censuram excommunicationis ad id solvendum. *Barbosa de offic. episc. alleg. 87. n. 2.* ad hoc subsidium episcopo præstandum non tenentur monasteria vel ecclesiæ regularium sive

exemptæ

exemptæ, sive etiam non exemptæ, spectato jure communi, nisi ratione ecclesiarum sacerdotalium vel capelliarum habentium populum sive curam plebis, quæ antequam unirentur monasterio, solvere consueverunt hoc subsidium charitatis, & alia jura episcopalia; ideoque censentur cum hoc onere unitæ & incorporatae monasterio, de quibus est sermo in clement. 1. & 2. de censib. alioquin per se non tenentur, quia exhibitio hujus subsidii est de lege diocesana episcopi, a qua sunt exempta monasteria & ecclesiæ regularium, verum hodiernis moribus episcopi consueverunt etiam subsidium charitativum vel potius subsidium coactum exigere. Sed neque pauperes clerici qui vix sufficiemt victum & vestitum habent ex beneficio, possunt cogi ad tale subsidium præstandum. Barbosa loc. cit. allegat. 87. n. 45. Pirrhing. Sect. 3. §. 9. n. 109. ubi tamen signanter est advertendum, quod hoc subsidium charitativum ex causa necessitatis sit petendum & præstandum, adeoque hac necessitate censante exigi non debet, neque etiam conservatio majoris curiæ hanc causam supplet.

50 Porro hæc jurisdictio episcopi, sicut & quorumlibet Prælatorum, in actu secundo exerceri nequit, ante impetratam confirmationem; ante hanc enim potestatem jurisdictio vel administrationis nec in rebus aut juribus spiritualibus, neque in temporalibus habet, prout

constat ex cap. 9. de Elec. & Elec. potest. ubi rescribit Alexander III, quod electus in episcopum Linconensem ante confirmationem acceptam conferendi beneficia & honores ecclesiasticos, vel alias de rebus ecclesiæ disponendi aut eas administrandi non habeat facultatem; Ratio autem, cur episcopus vel alius Prælatus electus res & jura ecclesiæ administrare non debeat, priusquam sit confirmatus, est, quia confirmatio vix aliquid operaretur, si ante illam electo potestas administrationis competere, neque is multum sollicitus foret, de obtinenda confirmatione, ne se periculo cassationis exponeret; Etsi, quando electionem ex causa cassari contingere, non ita facile electus a prælatura, quam jam administrare cœpit, removeri posset, Hostiensis in cap. 17. post princip. de Elec. & Elec. potest. Quod tamen quoad episcopos Germaniæ non obtinet, quibus in concordia electis etiam ante confirmationem competit facultas administrandi ecclesiam.

Corollarium 1. Archi episcopis & episcopis commune est, quod obtenta confirmatione consecrari debeant, etenim prælati episcopis inferiores, non consecrari sed beneficii dicuntur, a quo insuper episcopus consecrari debeat, dixi supra §. precedente; hic notandum quod episcopus a die confirmationis acceptæ, cessante legitimo impedimento, consecrationem ultra tres menses differre non debeat, alioquin,

quin, qui statuto tempore consecrationem non suscepit, ecclesiasticae condemnationi subiacet. Ita habetur statutum in concilio Chalcedonensi *cap. 25. quod refertur in can. 2. dist. 75.* quod etiam confirmat Concilium Tridentinum *Seff. 23. cap. 2. de reformat.* Denique episcopus per consecrationem confitetur plenitudinem officii episcopaloris, ita ut non solum ea, quae jurisdictionis sunt, sed etiam functiones ordinis episcopaloris, his veluti gradibus acquirantur: nam primo fit electio canonica, per quam acquiritur jus petendi episcopatum, cui æquiperatur postulatio. 2.) Huic succedit confirmatio, per quam datur jus administrandi & possessionem capiendi. 3.) Acquiritur possessio pacifica, tam in spiritualibus quam temporalibus, saltem quoad maiorem partem bonorum. *arg. cap. 1. §. illum autem. de restit. spoliat. n. 6.* 4. Fit consecratio, per quam acquiritur exercitium etiam ordinis episcopaloris, nam per consecrationem matrimonium spirituale inter Episcopum & Ecclesiam fit consumatum seu perfectum. *Hostiensis in summa. de translat. Episc. n. 4.* Episcopus, cum ante consecrationem, et si confirmatus sit, non absolute sed cum addito: Episcopus electus, vel confirmatus, appellari debeat. ut colligitur *ex cap. 8.* ibi: *vel electo. de his que fiunt a prelat. &c.*

25. Corollarium 2. Obtinendi dignitates ecclesiasticas quinque sunt

modi, & quidem 1. Electio. 2. Postulatio. 3. Translatio. 4. Nomination. 5. Collatio; quinam possint eligi, vel quinam possint eligere, qua forma peragi debeat electio, hauriendum est ex jure privato *tit. de Elect. & Elect. potestate.* postulatio rursus describitur *tit. de postulatione.* in Decretalibus, ex quibus etiam materia translationum est accipienda; nominatio sive jus nominandi est assumptio personæ ad prælaturam Ecclesiae viduatae ad superiorum non collegialiter directa, hoc jus nominandi acquiritur ex speciali privilegio & indultu summi Pontificis; tale privilegium habent: 1. Reges Galliæ, ex concordatis anno 1516. inter Leonem X. Pontificem & Franciscum I. Bononiæ conclusis, vi cuius nominant personas idoneas ad omnes Episcopatus, nec non Abbatias perpetuas (paucis exceptis) in regno Galliæ, Delphinatu & Comitatu Diensi ac Valentiniensi, reservata Pontifici facultate nominationes à regibus factas confirmandi. *Van-Espen. J. E. II. part. 1. tit. 17. cap. 3. num. 11.*

Tale privilegium 2. habere reges Hispanæ, ex unanimi Hispanicorum scriptorum consensu testatur *Van Espen. cit. cap. 3. num. 15.* quod & ipsi plerosque regnorum suorum Antifitites ad Ecclesias cathedrales nominare, & summo Pontifici confirmados præsentare valeant, suffragantur huic testimonio Covaruvias *ad cap. possessor. part. 2. §. 10. Ss. n. 5.*

n. 5. Barbosa de offic. & potestate Episc. part 1. tit. 1. cap. 3. à n. 27.

in cap. præterea 1. ne Prelati vices suas. n. 8.

53 Tale privilegium habuisse tertio Romanorum Imperatores, constat ex can. Hadrianus 22. & can. seq. dist. 63. ut supra *dissert. 1.* aliquali- ter memini, idque sèpius & di- versimode ab illis usurpatum fuisse, usque dum in Concilio Rhemensi & Lateranensi, atque etiam in Comitiis Wormatiensibus sub annum 1122. ab Henrico IV cum statuum omnium Imperii consensu electio- nes Episcopales in plenissimam li- bertatem assertæ, & ab omni Cæ- sareo consensu exemptæ sunt, salva tamen feudorum & regalium inve- stitura, per sceptrum faciendā, ut tradit Eminentissimus Cardinalis Sfondrati *regal. sacerd. in prælud. §. 1.* sub n. 13. quod ipsum etiam affir- mat Henricus Lynckius in com- mentar. ad *Decretales lib. 1. tit. 6. de Elect.* §. 4. quem reliqui publicistæ & scriptores Acatholici, non tamen sine aculeo in Pontificem, sequun- tur.

Hactenus de jure & potestate Episcoporum, postquam legitime sunt instituti in sua dignitate; u- num supereft dicendum de anna- tis, quas electi Episcopi sedi Apo- stolicæ solvere tenentur.

54 Notandum 1. Annatas vel inde diætas esse, quod adnatæ quasi sint redditibus Episcopatum alio- rumque beneficiorum, ut sentit P. Wagnereck. hic in *exegesi ad §. 4. in Concordatis Germaniae vers. de fruct.* primi anni, vel ut sentit Fagnanus

Notandum 2. à Fagnano *loc. cit.* n. 9. quatuor annatarum species assignari. Primam vocat annatam in specie, quæ est dimidia pars fructuum cameræ Apostolicae per- solvenda, de omnibus beneficiis, quæ à Papa extra consistorium con- feruntur, si eorum valor five re- ditus annuus 24. florenos auri de camera five ducatos excedat, & quia canonicatus Germaniæ & Hi- spaniæ, etiamsi annui eorum redi- tus mille aureos siperent, in ca- mera nonnisi 24. aureis æstimantur, hinc est, quod de iis nullæ præstenter annatæ, ut testantur Chockier *ad Reg. Cancell.* 61. Wagne- reck. *ad cit. §. 4. vers. que valorem.* 24. Wiesner. *ad tit. de Elect. num. 149.* Secundam speciem Fagnanus ser- vitia minuta nuncupat, five quin- que portiunculas, quæ inter Papæ mi- nistros, & officiales distribui so- lent.

Tertiam appellat quindennium, quæ est dimidia pars fructuum u- nius anni, cameræ Apostolicae sin- gulæ quindecim annis de quibus- dam beneficiis solvenda, vel pro- pter exemptionem à communi re- servatione, sicut quædam Præ- positurae cathedralis, quia ex speciali indulto Papæ factæ sunt electivæ, suum quindennium seu quindenas solvere tenentur, teste P. Wiesner. *loc. cit. n. 149.*

Quartam *commune servitium* no- minat, estque fructus primi anni, seu

seu certa pecuniæ summa, quæ cameræ Apostolicæ secundum ejus librorum taxam solvit à Prælatis, quorum prælaturæ in consistorio cardinalium rogatis eorum sententiis, conferuntur, inter Pontificem & cardinales dividenda.

55 Notandum 3. ab Episcopis, Archi-Episcopis, & illis Germaniæ Prælatis, qui sacræ sedi immediate sunt subiecti, quales sunt Fuldensis, Campidonensis & Elvacensis &c noviter electis, ultimam annatarum speciem juxta verba & litteras concordatorum Germaniæ hoc modo solvendam esse. 1. ut summa & quantitas, juxta taxam cameræ Apostolicæ quintam partem reddituum annuorum prælaturæ vix supereret, atque adeo ab Episcopatu, cuius anni fructus sunt 100000. floreni, circiter viginti millia præstantur. 2. Ut dimidia pars hujus summae primo regiminis anno, altera dimidia pars altero anno offerri debeat. 3. Ut, si uno anno prælatura sèpius vacet, non sèpius, sed semel duntaxat annata solvatur. 4. Ut, quod antecessor prælatus non præstitit, successorem in officio non oneret. 5. Ut, si prælaturæ quædam excessive videantur esse taxatae, ad earum relaxationem & mitigationem devenire liceat. D. Francisc. Schmier, tract. de mod. acquirend. & amittit. prelat. c. 1. sect. 5. §. 3. n. 321.

56 Notandum 4. De annatarum origine difformes sententias esse, primo enim aliqui cum Platina in vita

Bonifacii IX. huic Pontifici annatarum originem adscribunt, eo quod hodieum Bonifacianæ nuncupentur; sed passim exploditur hæc opinio, quia non omnes annatae sunt Bonifacianæ, sed ea tantum, quæ annata in specie nuncupatur, nam tempore Joannis XXII. qui sedit ante Bonifacium IX. in Petri Cathedra, jam fuerunt in usu, per text. in Extravag. II. de præbend. inter commun.

2. Alii sunt, qui annatarum aucthorum volunt esse præsumtum Joannem XXII. sed neque hi fidem merentur, quia jam tempore S. Damasi circa annum Christi 367. consueverunt summi Pontifices à beneficiatis aliquam pensionem recipere.

3. Doctrina est Cajetani, quam refert & sequitur Fagnanus in cap. I. ne Prælati vices suas. num. 8. ad ipsa Ecclesiæ primordia Annatarum impositionem referentis, eo quod Ecclesiæ Hierosolymitanæ jam Apostolorum temporibus collectæ quædam soluta sint.

Quidquid demum sit de annata rum introductione originaria, ab omnibus qui veritatem in pretio, & sedem Apostolicam in veneratione habent, annatarum exactio, ut licita defenditur.

Ratio est 1. quia summus Pontifex tanquam supremus Ecclesiæ Princeps potest utique in recognitionem suprematus ab omnibus Prælatis, & clericis aliquid in recognitionem supremi dominii petere

Ss 2

tere; 1. un. C. de annon. & capital. d. 6. C. de prescriptionibus 30. vel 40. annorum. 2. Quia inferioribus Episcopis non est prohibitum charitativum subsidium in sua diocesi petere; cap. 16. de offic. jud. ordin. & summus Ecclesiae Episcopus tali subsidio privatus sit? 3. Quia jam in veteri lege Num. 18. erat. praecipitum, ut de decimis decimas offerant, easque sacerdotum maximo, Araoni porrigant, ut adeo sacerdotum maximo in lege gratia prohibitum esse, nemo sanus dixerit, quin aliquam partem fructuum, non singulis annis, sed 20. saepe 30. aut 40. annis semel duataxat solvendam exigere possit? vide Cardinalem Sfortia Palavicin. in Histo-

ria Concil. Trident. lib. 2. cap. 8. n. 3. & 4. Fagnanum loc. cit. num. 14. & seqq. Wiestner loc. cit. n. 151.

Dicunt aliqui annatis tanquam pretio insulas & pallia venundari. Sed respondetur Negando, jus enim spirituale, quod est in beneficiis & praelaturis Ecclesiasticis, non venditur per annatas, sed juri temporali, quod in facultate percipiendi fructus consistit, onus aliquod & tributum imponitur, quo inferiores Ecclesiae in reverentiam & sublevamen Ecclesiae majoris & Romanae, toties quoties vacant, certam pecuniarum quotam dependunt; adeoque annatis insulæ & pallia non exponuntur venalia.

SECTIO III.
DE
ARCHI-EPISCOPIS ET EPISCOPIS GERMANIAE
IN SPECIE.

Postquam vidimus Jura & Prærogativas Archi-Episcoporum, quæ per totam Ecclesiam velut omnibus communia obtinent; merito transeundum est ad sacros Nationis Germanicæ Archi Præsules, & Episcopos, qui velut potiora & insigniora Reipublicæ Ecclesiasticæ sydera, majori præ reliquis splendore reluent. Qui equidem præter dignitatem Ecclesiasticam summos obtinent in Imperio Romano-Germanico honores & dignitates, quales vix apud ullam aliam gentem Ecclesiae Prælati exercent.

§. I.